U GLAVNOM USTASKOM STANU

USTAŠA

VIESTNIK HRVATSKOG USTAŠKOG OSLOBODILAČKOG POKRETA

GOD. XIII. ZAGREB, 23. SVIBNJA 1943. BROJ 20.

DA STVARI BUDU NA ČISTU

Neki govore i proriču ovih dana odsudne dogodjaje. Idu čak tako daleko i povezuju razvoj na europskom kopnu sa onim izvan njega. Tako dovode u vezu Aziju s Europom, Ameriku s Australijom, a Australiju s Afrikom. Ovo je kopnena znanost. Svaki dogodjaj, bez obzira da li on u svojim najdubljim posljedicama ima kobni svršetak za naše neprijatelje ili ne, rado se tumači u visokoj političkoj školi kavanskih zabitnih i zadimljenih prostorija kao katastrofa za jadnu Europu. Tako ni najnoviji dogodjaji na afričkom bojištu nisu mogli ostati nezapaženi i bez posebnih tumačenja.

Ovi su se sveznajući stratezi tim povodom već u svojoj mašti izkrcali barem na pet mjesta u Evropi, a padobrancima je vojske Montgomeria već poput blage kiše poplavljeno nekoliko desetaka evropskih gradova. Medju tima gradovima, razumije se, nalazi se i naš liepi i bieli Zagreb, u kojem se je »posebnim zrakoplovom spustio zapovjednik VIII. britanske vojske«, koji mora u dva dana sve pripremiti, kako bi se u Zagrebu mogli na daljnje viećanje sastati Roosevelt i Churchill!

Zdravstvujte drugovi! Dočekat ćemo vas — ustaški!

Mi se sjećamo, da su ti isti visoki i mudri stratezi pred godinu dana objavili svečani ulazak Staljina u Osiek, kojim su povodom neki nesretnici otišli na doček, a da se još do danas nisu povratili sa Staljinom u Zagreb! Ali su se u medjuvremenu bavili paljenjem sela i žita i pljačkanjem malih i siromašnih ljudi po našim selima. Ako su u medjuvremenu spalili po koju školsku i obćinsku zgradu, to je samo znak, da su dostojni drugovi američkih gangstera, dakle — saveznici

A stvarnost?

Dok su ove zime komunisti najavljivali svoj svečani ulazak u Berlin, vidimo ih sada gdje očajnički — u strahu pred skorašnjom velenavalom nove Europe — vape za pomoć svih saveznika i »drugova« na svietu. Dok je Njemačka iz čisto stratežkih razloga skratila bojište na čim manji prostor, bilo ih je takovih, koji su se veselili »velikom napredovanju červene armeje«. Sada, kada su Anglosasi uložili sve svoje snage i sva svoja sredstva, da ishode barem neki prividni uspjeh u Africi, te da time opet uliju nove nade v a p i j u ć i m a, kada se Evropa, utvrdjena atlantskom tvrdjavom, opremljena novim oružanim snagama priprema i učvršćuje za konačni obračun, bit će još uviek takovih, koji će vjerovati, da je ovakav časoviti izhod bitke u Africi od neke velike važnosti za daljnji razvoj rata i konačnu pobjedu.

Ovih dana dobit će svi ovi proroci i stratezi jasne odgovore, koji će ih poučiti o budućem razvoju — po njima zamišljene — »druge fronte«. Imat će prilike i čuti i čitati!

Dok Roosevelt i Churchill ovet viećaju, dok neprijateljska promičba zvuči kao novinsko patkarstvo, dok Moskva očekuje pomoć svojih glavničarskih anglosaskih saveznika, dotle snage nove Europe, medju kojima je i mlada Hrvatska, bez bubnjeva i talambasa spremaju nove dogodjaje, koji će biti odsudni za konačni razvoj i pobjedonosni završetak ovoga rata.

Poglavnikova je Hrvatska i do sada prezirno prelazila preko ovakovih i sličnih spletaka. Ona je sviestna svoje uloge, svojih žrtava, svojih htienja. Mlada je Ustaška Hrvatska sviestna pobjede nove i mlade Evrope, sviestna je i svoje konačne pobjede. Na tome ne će ništa promieniti trojka: Staljin-Churchill-Roosevelt, niti »junačka« djela udruženih zločinaca: gangstera, inteligence-serviceskih spletkara i ubojica, i još manje katynošumskih živodera.

Uljudbena će Evropa pobjediti krvoločnost i nasilje!

Bimr.

ZAKLINJEM SE...

U nedjelju je na svečani način u konjaničkom sklopu Poglavnikovih tjelesnih sdrugova u Maksimiru obavljena svetčana prisega novaka. Točno u 10 sati započela je svečanost dolazkom zapovjednika Poglavnikovih tjelesnih sdrugova pukovnika Ante Moškova, koji je obavio smotru postrojenih jedinica. Pred samu prisegu govorio je dušobrižnik P. T. S. Nikola Šabić o značenju prisege za svakog ustašu, a napose za ustašu Poglavnikovih tjelesnih sdrugova. »Polažući prisegu, rekao je satnik, vi obećajete Bogu, da ćete braniti i čuvati čast vaših majki i sestara, da ćete domove svoje i ognjišta, njive, po kojima se ljeti zlatni usjevi njišu, gore i planine naše, naše vode i sve ljepote o kojima pjeva naša državna himna — da ćete sve to braniti pod zastavom, koju je Poglavnik razvio. Braniti domovinu to je dužnost naša, to nam savjest nalaže.

Mi ćemo poći putem, koji su nam pokazala velika braća naša, poći ćemo s vjerom, koja brda potresa i s kojom cielom svietu možemo doviknuti: »Neka Hrvatska bude sretna u slobodi« — i Hrvatska će morati biti sretna.

Rieči svog dušobrižnika saslušali su prisutni pažljivo, pohranjujući svaku rieč u svojim dušama, da ih sačuvaju za dane kada će proživljavati i provoditi u djelo sve ono, na što su se prisegli i za što su pošli u Ustašku vojnicu.

Prije same prisege odslužena je svetčana služba Božja pod vedrim nebom, uz koju je svirala glasba Poglavnikovih tjelesnih sdrugova. Iza svete mise govorio je još novacima pripadnicima muslimanske vjere satnik Ismet Žunić o veličini i značenju čina, kojeg će izvršiti, govorio je o svetosti prisege i o obavezi koja ih iza prisege sliedi.

Približio se svečan čin. U uzornim redovima svrstani stajali su novaci pred dogodjajem, kojeg su željeli i kojeg su izčekivali kao najsvečaniji i najljepši dan u svom ustaškom životu. Oni su čekali taj dan od onog časa, kada su bili sviestni, da njihov život i njihove sile pripadaju Poglavniku i ustaškoj vojsci, oni su željno izčekivali ovaj svetčani čas onda, kada su spoznali da Hrvatska treba stotine i tisuće snažnih ustaških mišica, koje će vodjene ustaškim načelima poći putem ustaške žrtve i borbe k boljim danima slobode i mira.

Zavladala je svetčana tišina, desnice se dižu u vis, a iz stotine grla zabruje snažni, muževni glasovi — Zaklinjem se . . .

Rieč po rieč, najsvetije i najsvečanije molitve ustaškog obrednika ponavljali su mladići ponosno, odlučno i s veseljem. I kada je bila završena prisega, kada su pozvali Boga za svjedoka da će ići cielog života ustaškim putem, predano, rado i junački, i kada su javno izjavili da ih stigne za propust kazna smrti, zavladala je na nekoliko minuta svetčana tišina.

Velike su rieči bile izrečene pred zapovjednikom, velika su obećanja dana Poglavniku, a sam je Bog pozvan da posvjedoći izkrenost njihovih obećanja i snagu njihove muževne rieči. Prisega je svršila, a njihov zapovjednik pukovnik Ante Moškov obratio im se s nekoliko značajnih rieči. »Vi ste svrstani u red onih, koji su u danima težke i krvave borbe padali po ustaškim putevima, vršeći svoje ustaške dužnosti do kraja, žrtvujući svoj život i lijući svoju krv. Vi ćete poći putevima tih ustaških prvoboraca, tih ustaških mučenika i ja sam uvjeren, da ćete biti dostojni njihovi sljedbenici, da ćete biti dostojni ustaškog imena i ustaškog znaka. Položivši ovu prisegu vi ste članovi velike ustaške obitelji, koja danas stoji na braniku hrvatstva i hrvatske nezavisnosti. Težki i veliki su zadatci koji nas čekaju, ali je jača i snažnija vjera naša, koja nas pokreće, koja nas vodi i koja je, eto, dovela vas pred ustaški stieg, da svoju mladost i svoju snagu dadete na razpoloženje Poglavniku i Hrvatskoj«.

Tada se je zapovjednik uputio od jednog do drugog vojnika, čestitajući svakome posebno i rukujući se.

Svečani čin bio je obavljen, a glasba je svirala hrvatsku državnu himnu. Zvukovi drage Liepe naše ulazili su u duše prisutnih, kao snažan val ljubavi i nade ciele domovine, koja razkriljenih ruku čeka svoju djecu, svoje borce, svoje ustaše, da ju brane, kako bi vazda sretna bila.

Zamirali su zvuci hrvatske himne, nastambama je zavladala tišina, ali duše su bile prepune sreće i zadovoljstva. Nad činom koji ih je vezao uz veliko ustaško stablo i kojim su postali pravi, vječni ustaški borci.

U NEKOLIKO

Da li se je tko do dana današnjega sjetio prigovoriti mnogobrojnim fićfirićima i otmjenom svietu u obće, što se uz ostale povlastice i modne rekvizite služe u svagdašnjem životu rukavicama.

I srbski častnici, bili oni iz ne znam kako zabitne selendre, naučili su u Hrvatskoj nositi rukavice. Reda radi.

A ipak, kad ustaški častnik prodje ulicom, imajući na rukama, po vojničkom propisu, rukavice, onda se nadje kakav mudrac, pa mu dobaci::

»Viš, gospoda ustaška, i rukavice im trebaju«.

Šta biste mu vi odgovorili na to, ustaše gradjani i seljaci?!

*

Znamo iz poviesti sliedeći dogodjaj:

Kad su Kartažani u bitci potukli Rimljane, sabrali su od zarobljenika i pobijanih neprijatelja toliko prstenja i nakita, da su ga morali i vagati.

Vrlo poučna pričica. I današnjim pokoljenjima. Nikada prije nije se, osim na židovskim prljavim prstima, vidjelo toliko prstenja, kao danas.

I onda još netko može reći da živimo u ozbiljnim vremenima.

*

Ponovit ćemo jednu svakodnevnu pričicu.

Za jednim stolom sjede u proljetnoj vedrini — bezposlena gospoda.

Liepo družtvance, što će drugo, nego pretresati doživljaje i dogodjaje i uz put kritizirati one, koji se kraj njih žure za svojim poslovima.

O kog će se zadjeti njihove oči, nego o — ustašu.

Ne ćemo sad prepričavati njihove duhovite primjedbe. To su već stari tračevi, ni spomena vriedni. Stoga neka vam samo točkice dočaraju njihove rieči.

. . . .

?!

. . . .

— ! . . .

Pristupamo k njima. Mrmor i sabrane glave se razilaze, naime »on je još uviek ustaša!«

— No gospodo, što ste ušutjeli. Izvolite samo nastaviti dalje pripoviest! —

I oni bome nastavljaju. Ogovaraju, Bože moj, da se sve nebo smrkava.

»Tko je od vas bez grieha, vi »bivši« neka prvi baci kamen na nas..«

R E D A K A

Družtvo ušutje, a mjesto trača pojaviše se na stolu »šnapskarte« i »konobar pivo!«

*

Kada je već rieč o zlatu, onda nam padaju na pamet gomilice prolaznika pred različitim draguljarnama i zlatarskim radnjama, kako gutaju očima ciene nakita.

Što ti ljudi tamo traže. Zar samo gledaju ovo skupo zlato. Ili možda u skupoj današnjici, gdje običan pošten čovjek ni brašna ni masti dovoljno ne može kupiti, ovi povlašteni pojedinci smognu novac za sto postotni, ali i pogubni nakit?!

*

He, he mladi gospon! Gde ste vi bili, kad sam ja već . . . !

Tako pripoviedaju debeli gospončeki, koji su, u istinu mnogo stariji od nas, do sada su uspjeli izvojevati samo svojoj rodbini koju grupicu ili kakovu značajniju družtvenu vezu. Krivo im je kada mi mladi nastupamo borbeno pred njima i očitujemo svoju vjeru u bolje dane! Što mi znamo što je život, mi smo premladi, itd.

Premladi, a ipak smo već izvojevali državu. Oni će ostarjeti kao Matuzalem i još uviek ne će odkriti onu tako jednostavnu istinu, da ni godine, ni položaj, ni mudrost niesu važne ni vriedne toliko, koliko djela.

*

A sada još jedan apel onima, koji nas mrze i koji odvraćaju svoje glave od ustaškog imena kao od kuge, glada i rata.

— Smilujte se, smilujte se vi u krzna i svili zagrnute milostive gospodje namazanih njuškica i noktiju, sa psima i samovozima, pomilujte ustaške majke u crnim rubcima, snaše i zaručnice, koje su ostale bez svojih momaka i muževa, koji su ustaško poštenje zapečatili svojim životima.

Smilujte se vi, dobro ugojena, dobro stojeća i mnogo poštovana težka gospodo, koji ste svoje prste uresili jednako prstenjem kao i prljavim poslovima, pod firmom . . . ?!, i nemojte o onim malim ljudima, vjernim ustašama, što negdje uz ceste i mostove, u jarugama, po stražama i u grobovima čuvaju cielu Hrvatsku, — pa i vas — i nemojte više toliko blata i žuči pljuvati po njihovim kostima.

Smilujte se, ako spoznate da je ovo istina i zavežite svoje pogane jezičine jednom za vazda.

ZA – ILI PROTIV

Zar nema drugog rješenja? Zar se moramo opredieliti za jednu ili drugu stranu, zar moramo ići istim putem, pa vodio on k pobjedi ili k propasti, zar moramo izdržati u borbi, vatri i smrti, pa dogodilo se što mu drago? Nedavna prošlost, koju smo svi mi proživjeli, pa i ona vremena prije ovih naših, nedavno proživjelih dana, nije bila ekstremna, niti je zahtievala opredjeljenje za ili protiv.

Danas medjutim gledamo na stvari, koje se odvijaju i na vremena, koja proživljavamo podpuno s jednog drugog stanovišta. Ne znači to, da oni, koji su nekada lavirali izmedju Iztoka i Zapada bili na pravom putu. Ne znači to, da su oni nekad bili pozitivni po svoj narod priklanjajući se zlu i dobru, borbi i mirovanju, odporu i kompromisu, radi svojih osobnih probitaka. No svi ti nekadašnji kompromisi i lutanja niesu bili toliko po nas opasni i kažnjivi nekad, kao što su danas.

Danas poigravati se bogatstvom, koje nam je Poglavnik i ustaštvo namaknulo, značilo bi poigravati se životima sviju Hrvata, značilo bi omalovažavati borbu, koju je hrvatski narod vodio stoljećima, značilo bi izdaju i to izdaju najpodlije vrste.

Živimo u doba bezkompromisne borbe, u doba, kada rat i borba iziskuju od svojih naroda skrajnje napore, u doba, kada su se države, narodi, kontinenti opredielili za jednu ideju, za jedan put, za jednu borbu. Smiešno bi bilo, kada bi jedan mali narod, a još više jedan sićušni pojedinac kojeg naroda nastojao zaploviti protiv struje, koja prožima duše naroda i kontinenta, i smiešno bi bilo govoriti o zabludi naroda, kojem pripadamo i koji ide jednim cacrtanim sigurnim putem, za koji tek rietki pojedinci tvrde, da je nepouzdan.

Nameće se pitanje, tko je u pravu. Da li je u pravu čitav narod, koji žrtvuje, bori se, strada i pati, narod, koji je borbom i krvlju stekao sve, što danas imamo i posjedujemo, ili pak je u pravu pojedinac, koji je zakulisnim makinacijama stekao imetak i udoban život, uzpinjući se po krvavoj grbači naroda k osobnoj sreći, ne obazirući se pri tom ni na koga, nego samo na svoj »ja«.

Smiešno bi bilo o tom razpravljati.

Danas Hrvati stoje pred jednom još snažnijom činjenicom. Danas onaj, tko ne suradjuje s narodom nije za državu, a tko nije za državu, taj je protiv države i protiv naroda.

Može li se dakle, netko smatrati čestitim Hrvatom, rodoljubom, vriednim pripadnikom ljudskog družtva, ako je u sviesti protiv naroda i protiv države, ako radi protiv probitaka nacije, kojoj pripada.

Mi smo doduše naučeni slušati mnogo liepih i uvijenih rieči od naših »rodoljuba«, kako se može biti čestiti i pošten Hrvat, a ne ići u vojsku, kako se može biti čestit gradjanin, zgrtajući imetak, kriumčareći, pljačkajući i varajući (oni se ne posluže tim riečima, ali ipak to isto kažu), znamo, svaki se od nas uvjerio, kako ti — na svu sreću riedki pojedinci — napadaju ustaštvo, ali ipak u punini uživaju sve tekovine nezavisnosti i slobode.

Dolazimo u posljednje razdoblje krvave borbe, koja je zahvatila sviet. Uspjeh ove borbe nije od presudne važnosti samo po hrvatski narod, nego po cielu Europu. Svaka država, svaki narod mora obračunati s ovakovim ljudima, koji sviestno ili nesviestno, hotimice ili po naputku rade protiv probitaka naroda, ometavajući rad i borbu, sprečavajući na taj način dolazak toliko željkovanog mira.

»Za« ili »protiv«. To je danas zahtjev hrvatskoga naroda, to je danas zahtjev ustaštva, to je zahtjev današnjih sudbonosnih dana. Nema više laviranja, nema više lutanja i vrludanja, nema više bolestnih, pogubnih kompromisa i nagodba. Tko nije s nama, taj je protiv nas, tko nije za državu, taj je protiv nje, i tog treba uništiti. Treba ga uništiti zato, što radi protiv onoga, što je narod stvorio, što danas uz krvavu cienu vlastitih života i krvi čuva, taj je protiv sreće naroda, od kojega živi i kojem pripada, jer narod je sviestan, da može sretno proživljavati svoje dane tek u okviru vlastite države.

To neka bude odgovor onima, koji pitaju ili osudjuju postupak ustaštva protiv komunista i židova, to neka bude odgovor onima, koji su odveć »mekana srca« pa plaču nad životom jednoga pravedno ubijenog lopova i pljačkaša, a ne plaču nad životima stotina i tisuća nedužnih Hrvata, koji su pali kao žrtve krvničke ruke tih istih ljudi.

No mi se niesmo obazirali na one pojedince prije, pa se ne ćemo niti danas. Tek jedno, — kao sjećanje da smo dosljedni i da idemo zacrtanim sigurnim putem — svi oni, koji će poći protiv struje, koji će raditi protiv probitaka naroda, koji će raditi protiv države, nestat će. Za to im jamče oni, koji stoje po bojištima u zimi, na suncu, u kamenju i kršu, vječno gledajući smrti u oči, izlažući svoje živote da očuvaju ono, što svaki narod smatra najvećom svojom vrednotom i što mi zovemo: hrvatstvo, Nezavisna Država Hrvatska i sloboda.

Bu.

PRILOG HRVATSKE KRVI EUROPI

Riedko je koji narod europskoj uljudbi i poviesti učinio toliko usluga i dao toliko žrtava i vojničke slave, kao mali hrvatski narod, koji je kroz svoju tisućljetnu poviest upravo desetkovan, dok su se na njegov račun i preko kostiju njegovih pradjedova drugi selili, jačali i širili svoje granice.

Vjerodostojne statistike najočitije pokazuju da na području Nezavisne Države Hrvatske danas umjesto 10,000.000 Hrvata živi samo 5,000.000. Korisno je zbog budućnosti potražiti one propale milijune hrvatskih života i naći: ili opravdanje ili pogriešku političkog prošlog zbrajanja, — kako bi se jednom za vazda odredio pravac i prostor, na kome će Hrvati svoje snage trošiti.

Hrvati su došavši u ove današnje krajeve donieli već sa sobom svoje vojničke predaje i vrline, a neprijatelji s različitih strana, koji su neprestano pokušavali istisnuti, pretopiti ili uništiti taj vojnički narod dali su prilike da se naša vojnička predaja, neokaljena, ali krvava sačuva i pronese sve do današnjeg dana.

Borbe junačkih Neretljana, Ljudevita Posavskoga i sve one u vrieme narodnih vladara na hrvatskome tlu opravdane su i razumljive, ali onda dolazi dugo razdoblje neprestanih ratova izvan Hrvatske, koje izvlači iz domovine najbolje i najzdravije snage na tudja, daleka bojišta; pod izključivo stranim zastavama; za tudje interese. U tim neprestanim bojevima doduše hrvatski mač sječe nemilice tudjina, ali grobovi niču i množe se, Hrvatska umire, a na čiju korist? — Koliko samo tridesetgodišnji rat uništi hrvatskih života, koliko medjusobna trvenja, a za Vojnu Krajinu i dugi niz ratova s Turcima, takodjer bismo mogli pitati, kome na korist? U svim ovim ratovima nikada se ne spominje, kada je rieč o Hrvatima, manja brojka od 10.000 vojnika, a vrlo često i preko 60.000, od kojih je velika većina ostavila svoje živote na tudjim poljanama.

U isto vrieme, dok kroz poviest krvarimo na domaćim i stranim bojištima, u pozadini iza poštenih vojničkih ledja spletkare nam tudjinci i spremaju nam »zahvalnost« u obliku stratišta i otrova pojedincima, a narodu apsolutizam i diktaturu.

Stražarska ophodnja na Drini

Proljetni rad na polju

Ovo bezdušno neprijateljsko razaranje u pozadini i u srcu Hrvatske sili prosti puk, da na brzu ruku ostavi ognjište, zemlju i kraj i zaputi se u daleki sviet, u kojem će možda naći mira i zarade. Pogrješno je misliti, da je Hrvate u daleki strani sviet tjeralo samo neimaštvo i slabi uvjeti života kod kuće, kada se znade, da su te slabe prilike i uslovi života plod tudjinske politike i sile u Hrvatskoj. O tome svjedoče statistike, u kojima se jasno očituje da su godine najtežega političkog progonstva u Hrvatskoj ujedno i godine najvećeg izseljavanja.

Može se reći da su stranci u Hrvatskoj uspjeli svojim upravljanjem osakatiti i spriečiti prirodni razvitak porasta pučanstva i pridizanje narodnog života, da su sa hrvatskih ognjišta uspjeli utrnuti vatru svakom šestom ili sedmom Hrvatu, tako da danas izvan granica naše države ima preko dva milijuna hrvatskog izseljeničtva i hrvatskih izseljeničkih skupina. I to po svim kontinentima, svim državnim prostorima ogromnih daljina, uz sva mora i u svim klimatskim pojasima. U isto to vrieme, dok su se starosjedioci Hrvati otisnuli preko dalekih mora u tudji nepoznati sviet, da tako svoju snagu i svoje živote poklone rudnicima i najopasnijim predjelima još nekultiviranih zemalja, u domovini na napuštene domove pala je sva sila doklaćenih tudjinaca najraznovrstnijih mješavina, najneplemenitije krvi i roda. Ovi će odsada stalno ugrožavati hrvatske granice, kao i unutrašnjost, iztičući se i suprotstavljajući se uviek hrvatskim interesima i volji hrvatskog naroda. Bježanje naših ljudi u tudji sviet, osobito u Ameriku, a nadiranje stranaca sa svih strana u Hrvatsku, ponavljalo se je bez pre-

stanka sve do današnjih dana. Danas pak u slobodnoj domovini, svoji na svome sračunavamo mi hrvatske gubitke u krvi, brojkama, životima, kako bismo dobili pravu sliku tudjinske politike za vrieme jarma.

Hrvatske žrtve, koje su bile jedina ciena, da se zaustavi sva prodiranja sa Istoka u Europu, počevši od provala Mongola, koje jedino živi zid krvi i mačeva hrvatskih suzbi, pa do Krbavskog Polja, na kome pogibe trinaest tisuća po izbor junaka, cviet tadanje Hrvatske, te nebrojene žrtve, koje su se nastavile sve do prvoga svjetskoga rata na bojištima ciele Evrope, a po moru na svim širinama i daljinama, niesu uspjele samim Hrvatima donieti nikakove koristi, nego su ih pače 1918. uvalile u još teži položaj, što se opet odrazilo na bježanju i izseljevanju. Od godine 1918. naime do 1941. iz Hrvatske je emigriralo 130.000 ljudi. To je bio hrvatski harač versajskoj Evropi!

Ova posljednja i najveća emigracija doniela je ipak više pomoći i koristi narodnom oslobodjenju, nego i jedna prije. Hrvati, naime, izseljeni pod pritiskom Srba stvorili su u dalekom svietu čvrste organizacije hrvatske oporbe, te su tako najbolje pomogle ustaškog Poglavnika, koji je i sam u progonstvu spremao uzpostavu Nezavisne Hrvatske. Rad naših bjegunaca i izseljenika, napose onih u Americi, njihova borba i nepokolebivost dobila su prvo priznanje, izvojevale su prvi, najvažniji uspjeh. Nacionalna sviest doviknula je cielom svietu ustaški bojni poklik i upozorila na zarobljenu Hrvatsku svjetsku javnost.

Svojim neprestanim sudjelovanjem u revolucionarnom pokretu pokazali su Hrvati izvan domovine, da se niesu odrekli odlazeći u tudjini ni svoje zemlje niti uvjerenja, zbog kojeg su morali izseliti se iz rodnoga kraja. Ustaška Hrvatska, koja je njihovom pomoću stvorena, ne će im toga zaboraviti.

»Mi ćemo im, rekao je Poglavnik, omogućiti, da se povrate u svoju domovinu.«

Tako će se doskora izpuniti želja i vapaj majke Hrvatske, koja je kroz duga stoljeća uzalud dozivala svoje sinove:

»Ostajte ovdje,
sunce tudjeg neba ne će vas grijati
ko što ovo grije . . .«

Tragovi pljačke i zločinstva

Topnici se pripremaju

Po prvi puta u poviesti dogodilo se je i to, da su se hrvatske snage i hrvatske žrtve usmjerile u istinu pravim putem k pobjedi. To je u prvom redu zasluga željezne Poglavnikove ruke, kao i njegovih dalekovidnih političkih smjernica. Od onda do danas hrvatska krv i narodne snage troše se samo za dobro domovine. To ne smijemo smetnuti s uma osobito danas, kada nas Nezavisna Država Hrvatska poziva da pojačamo još više svoj rad, kako bi se prije približili žudjenom miru.

Prilog hrvatskih snaga evropskoj uljudbi nastavlja se i danas, ali pod posve drugačijim uvjetima i značenjima.

Dok smo naime nekada bili kao neko pastorče Evrope, uza sve to, što smo se dali za tudje interese desetkovati i uza sve to, što nikada ni priznanja ni nagrade niesmo dobili, dotle danas svaka žrtva i svaki hrvatski život, koji se na bojištu ugasi, donosi u temelje mlade države novi zalog, sigurnije jamstvo neodvisnosti i državnosti.

Hrvatske čete, istina Bog, danas nastupaju protiv odmetničkih skupina na svim područjima naše domovine, hrvatski narod i danas ima mnogo žrtava, ali zato se na svojem tlu borimo za svoju hrvatsku stvar, a jedino dobrovoljci pronose u tudjini na iztočnom ratištu proti zajedničkog neprijatelja slavu naših vojničkih stjegova. Ovo sudjelovanje izvan domovine jednako je prilog evropskoj borbi proti crvene zablude, kao i predstraža pred vratima hrvatske države.

Naši pak ratnici u Njemačkoj, kojih je danas velik broj po različitim tvornicama, velikim gospodarstvima i u inim ustanovama, niesu nikakovi izseljenici, oni su tamo kao gosti i suborci, koji će se nakon rata vratiti u svoju domovinu, donoseći prištednju.

Samo u jednoj godini, 1942., ta je prištednja iznašala preko 300,000.000 Kuna.

Dr. Ante Pavelić, poglavar i prvi radnik države, ne odstupa ni u kojem slučaju od gesla svoga predteče Oca Domovine »Hrvatska samo Hrvatom« i on sam najsigurnije jamči da se u ovom današnjem svjetskom hrvanju naša krv ne će proliti za drugo, osim za sreću i budućnost Nezavisne Države Hrvatske.

STVARNOSTI U OČI

Težko da ima još koja zemlja na svietu, o sudbinu koje su već toliko puta bačene kocke, kao što je to slučaj s Hrvatskom. Ta, u očima velikih i moćnih, »mala i neznatna« zemlja ulazila je ipak u sve račune i svačije kombinacije. Voljeli su, u svojoj oholosti, i ne znati za nju, i ne govoriti o njoj, a ona je uzprkos toga uviek bila na dnevnom redu. Proglasivali su je pokrajinom ove ili one države, a njezino starosjedilačko stanovničtvo plemenom ovog ili onog naroda. No protivno tom pokušaju da je se ponizi, Hrvatska je — kako to neoborivo svjedoče povelje i pergamene i u kamen uklesani spomenici — bila država davno prije tolikih drugih. Hrvati su već bili narod, dok su drugi bili još plemena. Hrvatska je bila jedna i jedinstvena od Jadrana do Drine, dok su se druge zemlje razpadale još na bezbrojne pokrajine i državice. Tko se je od njih kada pozabavio tim imenom, da od nje što nauči!?

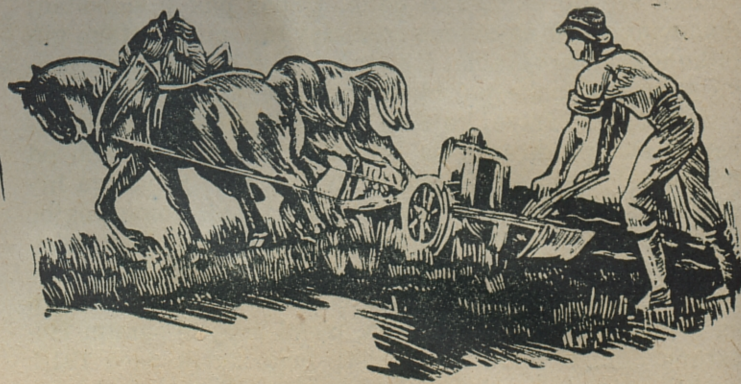
Jedan je hrvatski povjestničar duhovito kazao, da je poviest učiteljica života (historia magistra vitae), od koje još nikad nitko ništa naučio nije. U tome se upravo sastoji ono »ponavljanje poviesti«, o kojemu se toliko govori. Da, poviest se doista ponavlja, ili točnije: ponavlja se ljudska glupost, zasliepljenost, pokvarenost. Nijedno izkustvo, ma koliko ga krvavo platili, nije još ljude učinilo boljima i privelo ih k razumu. Rat se je umjesto toga nizao za ratom, tako, da poviest čovječanstva doista nije ništa drugo, do li poviest ratova.

Samo jedan je narod, samo se jedan našao, koji nikada u ovih zadnjih trinaest stoljeća, odkako je primio kršćanstvo i tako prionuo uz uljudbu Zapada, nije vodio napadačkih ratova i nije ušao neizazvan ni u jedan rat. Riedko je to plemstvo mira, jedinstveno je, a odlikovasmo se njime samo — mi Hrvati... To medjutim ne znači, da nas nije bilo ni u jednom ratu. Naprotiv, od Iberskog Poluotoka do dalekih stepa euroazijskoga ruskoga prostora, od sjevera do juga Evrope — svuda je bilo hrvatskih ratnika. Oni su pronieli vojničku slavu svoje Domovine i nanizali pobjedu do pobjede u njezinu povjestnicu. Sa strahopoštovanjem su govorili o Hrvatima svi oni, koji su ih vidjeli na djelu, u borbi, bilo kao saveznike, bilo kao neprijatelje.

Tek, sudbina se Hrvatske ni u jednom ni u drugom slučaju nažalost nije mnogo mienjala. Uviek joj je bilo namienjeno, da bude i ostane malena i nezapažena, pod tudjim jarmom i u tudjoj službi. Odkako prodjoše vremena kraljeva hrvatske krvi, uviek je bilo tako. Hrvatski vojnici borili su se doduše i za svoj dom, ali taj nije bio podpuno njihov. No daleko više nego za sebe, za svoju Domovinu i svoja prava, borili su se ti proslavljeni junaci za to, da osiguraju i održe na vlasti one, koji su krnjili i umanjivali vrhovničtvo Hrvata u njihovoj vlastitoj državi...

Medjutim ovaj rat, koji se danas vodi za biti ili ne biti Evrope i njezinih naroda, prvi je nakon dugih stoljeća, što su ga Hrvati poveli iz samoobrambene nužde, a po odluci svojega državnog poglavara, koji ovaj put više nije tudjinac. Sudjelovanje naših narodnih i vojničkih snaga u ovoj poviestnoj borbi za obstanak kudikamo je veće i obćenitije, nego li se to na prvi pogled čini — i nego li nam to priznaju. Hrvatska, vjekovna bojna poljana — koja je gutala tisuće i milijune hrvatskih života, dok su se drugi u miru razvijali — i opet je razbojište. I opet se kod nas i preko nas žari i pali, ruši i razara. Mi smo i opet bedem, nasip, granica. Sva je Hrvatska branič-kula na mrtvoj straži Zapada, njegove vjere i uljudbe...

Znamo, što nam je već sve donio ovaj rat, kojega ne vodimo samo za sebe, nego i za Evropu (ako ne u prvome redu za nju!), ali ne znamo, što će nam još donieti. To je ta stvarnost, kojoj treba pogledati ravno u oči. Ona nije liepa, nije dapače ni utješljiva, ako i jest velika i slavna. To je težka, krvava naša stvarnost, gorka stvarnost Hrvatske. Značajevi se traže, čelična

volja i hrabrost se traži, da se ta stvarnost uoči, shvati i — prizna. Kukavički je i bezsavjestno umanjivati njezino značenje u ime nekakve promičbe, koja i onako ne uspieva i ne može uspjeti. A zločinački je uveličavati ga!

Ako se zamislimo u idejne razloge i smisao ovoga rata, nijedna nas njegova strahota ne može začuditi. Evropa je u nj zagazila sa svojim, evropskim, pojmovima o vriednosti čovjeka i spomenika njegova uljudbenog stvaranja, sa svojim pojmovima o čovječnosti i medjunarodnom pravu. Ali protiv nje su se digle izvanevropske sile Angloameričana s trgovačkim i glavničarskim moralom nepovredive sebičnosti. Protiv nje je ustala euroazijska sila boljševizma, koji je izravan i jedini zakonit baštinik židovskog duha rušilačtva i bestijalnosti. Taj mračni protuevropski savez zlata i nasilja ide samo za tim, da slomi i uništi evropski duh slobode i pravde, da ukine narodnostnu, uljudbenu i priradnu autonomiju Evrope i stvori iz nje satrapiju boljševičko-glavničarske zajednice. Zato je ovaj rat tako uporan i tako nemilosrdan. Nitko ne će popustiti, a i ne može, jer se ne bori za ovaj ili onaj prolazan probitak, nego za ideju, za načelo. Ideje mogu samo pobiediti ili propasti, načela ne poznaju medjusobnog izmirenja. Sukobili su se evropska ideja s euroazijskom i angloameričkom idejom robovanja, kršćansko načelo pravde s bezbožničkim načelom nasilja. Istina, »saveznici« tvrde preko svoje skupo plaćene promičbe i svojih kupljenih pristalica, da su oni nosioci pravde, slobode, napredka i mira, ali njihov način ratovanja, nebirana sredstva, kojima se pri tome služe, dokazuju posve protivno. Zlim se dobro ne postizava, a tko sviestno čini zlo, i sam je zao. Stara je to istina, kojoj se ne može ništa dodati ni oduzeti. Tko gazi pravdu, okiva slobodu u lance, uništava i same spomenike napredka i podkopava mir, ne će tih vrednota nikome ni donieti!

Takva je, eto, ona strana, od koje su mnogi očekivali spas. Ondje pomišljaju samo na jedan mir: onaj i onakav mir smrtne šutnje, kakav vlada u Katynskoj šumi zločina... Smrvljena Evropa, pokopana u vlastitim razvalinama i ugušena u vlastitoj krvi — ni to ne bi bila previsoka ciena pobjede za Angloamerićane i boljševike. Tako su oni tankoćutni i kulturni.

Neizbježivo je, da će se u daljnjem toku rata, koji očito ulazi u posljednju, odlučnu svoju fazu, i ostvariti nešto od njihovih pobožnih želja. Možda će se dapače mnogo od toga ostvariti... Nema sumnje, i mi ćemo to osjetiti. Takva je stvarnost.

Ali mi niesmo ušli u borbu zato, da ostanemo od nje poštedjeni. Mi se borimo za svoju budućnost. Bez najtežih žrtava, bez krajnjih napora absolutno svih naših narodnih snaga upravo u ovom času — mi ne ćemo imat budućnosti.

Nastupila su vremena, kad se više ništa ne da spasiti riečima. Samo djela još vriede, samo njima se još nešto može učiniti. Radom svih nas za sve nas može se spasiti hrvatski narod i njegov životni prostor — Nezavisna Država Hrvatska, koja mora biti podpuna i cjelovita i koju hoćemo doista nezavisnu, doista državu i doista hrvatsku!

S. VITKOVIĆ

JEDAN GROB

Nema više dr. Zdenka Odića medju nama. On je poginuo u borbi na Vučijaku. Ova kratka viest brzo je preletjela Bosanskom Posavinom, još istog dana, kad je poginuo dne 8. III. 1943. Ljudi su se počeli dovikivati, i već malo iza toga prolazim Dubicom i susrećem grupe ljudi. Po trojica, četvorica i više njih stoje, po koju reknu, zamišljeni su, čelo im mrko, bol i žalost u srcu ih steže, izgovaraju rieči osvete i jedan drugog tješi. I kad je došla iz Odžaka poruka: »Mrtvo tielo Zdenkovo stiže sutra iz Broda, svi sutra na doček i pokop,« mnogi počeše plakati. Jest, žale oni svoga mladog pravnika, svoga logornika i junaka.

Zdenko je bio nada naše Posavine. On jedini bio je pozvan i dorastao da zastupa Poglavnika i njegovo doba u našim krajevima. Eto takav je bio Zdenko u njihovim očima, i još, mlad, poletan, školovan, idealan, pun ljubavi za Poglavnika i svoj narod. On je okupio njihove sinove oko sebe, spremao ih i poveo u borbu za konačnu slobodu Domovine. Mladi dr. Odić im je puno govorio, dok je bio živ medju njima o Poglavniku, o ustašama, o slobodi, o borbi i radu. Želja mu je, da pomoću ove mladeži, koju će duhovno spremiti, što prije preporodi čitavu našu Posavinu, da bi tako svi što prije i u pravom smislu rieči bili za Poglavnika i Dom spremni.

I dr. Zdenko Odić zasvjedočio je tu sviest u sebi svojom smrću, zasvjedočio je, da je nada sve ljubio ono, što je svojim seljacima neumorno propovjedao.

I prije nego je Zdenko postao logornikom, javilo ih se puno nepozvanih za taj položaj. Narod ih je sam brzo uklonio. Neizbježiva je to sudbina svih onih, koji jedno govore, a drugo misle i rade.

Uostalom, tko je bio dr. Odić, što je on značio za ove krajeve, i da je on bio pravi predstavnik ustaške misli u ovim posavskim krajevima, najbolje svjedoči njegov sprovod dne 12. III. 1943., koji je bilo za mnoge pravo iznenadjenje. Hiljade i hiljade seljaka iz bliže i dalnje okolice došli su u Odžak, da zadnji dan odaju počast svome logorniku i ustaškom poručniku. Došli su da isprate zemne ostatke i da se poklone veličini duha i žrtve, koju mladi ustaša prinosi na oltar svoje i naše drage domovine. Došli su da podjele žalost sa njegovom majkom, njegovom ženom i bratom. Došli su da pokažu ponosnim držanjem, da su sviestni njegove junačke smrti, pa da će nastaviti junački put borbe. Zdenkova smrt bodri ih i govori im isto onoliko, koliko im je govorio on, dok je bio živ medju njima.

A njegov grob bit će trajan spomenik žrtve i ljubavi za Poglavnika i Hrvatsku.

Ustaša dr. Zdenko Odić s nama je!

V. K.

JOŽČENKO

Sveslavenski kongres

Običaj je da se na prvog travnja laže, premda to nije nikako izkljućeno, da se ne laže i u druge dane. No, kad se već uveo običaj, na prvog travnja se mora lagati.

Po starom slavenskom običaju ne laže se na prvi travnja, već na prvi svibnja.

Laže se u skupinama, a ne pojedinačno, radi toga se u to vrieme i sastane takozvani sveslavenski kongres . . .

I ove godine se sastao sveslavenski kongres i to ne u Jeruzalemu, kako bi se pristojalo, već negdje u Sovjetskom Savezu, koji slovi kao najveći zaštitnik nacionalizma i narodnih običaja.

Bili su prisutni zastupnici svih slavenskih država i to po najprominentnijim osobama iz tih država. Češku je zastupao Waclav Silberstein, Poljsku Olenjka Kon, Jan Fischer i Matvejko Schwarz, nadalje su bili tu još drugi slavenski predstavnici kao Jovan Albahari, Paraskeva Kumanudi i ostali.

Kongresu je prisustvovao i pokrovitelj kongresa Njegove Sveslavensko i Prerusko Veličanstvo Drug Soso Djugašvili-Stalin, koji je pozdravljen burnim poklicima, izmedju kojih se čuli i poklici Halelujah, jer su neki prisutni, bivši rabini, bili mišljenja, da bi bilo dobro imenovati druga Stalina bogom, kao što je to u svoje vrieme uspjelo blage uspomene caru Neronu, koji je takodjer kao tjelesnog andjela savjetnika imao drugaricu Popeju, rodjenu po svoj prilici Kon.

Pošto je Sovjetski Savez najveća slavenska pokrajina, to su taj Savez zastupali na sveslavenskom kongresu elitni predstavnici sveslavenskog sovjetskog tiska. Iz agencije Tass bili su (ovo su stvarna imena. op. moja) Muskablit, Chavinson, Schapiro, Helpland, Lasina i Rotstein.

Sveslavensku vojsku, koja se od radosti zacrvenila, zastupao je glavni urednik glasila crvene armije »Krasnaja Zvjezda« gospodin drug Mojsije Landa.

Od ostalih ruskih sveslavena bili su kao glavni govornici Ehrenburg, Farbenstein, Gubelman i Rabinović, dok su pokrajine Saveza zastupali Herschensohn, Scheirsohn, Baumwohl, Fischmann, Bernardiner, Nusbaum i Teitelbaum.

Činjenica, što su gotovo svi ruski predstavnici na sveslavenskom kongresu bili obrezani ljudi, krivo se tumači u zemljama, koje su neprijateljski razpoložene prema Sovjetskom Savezu. Njihovo obrezanje je u glavnom samo simbol. Naime u Sovjetskom Savezu je toliko toga »obrezano« i »odrezano« (pogotovo glava), da se ovo prisutstvo obreznika smije i mora tumačiti samo u tom smislu.

Kongres je zaključio, da Sovjetski Savez uredi Europu, a pogotovo sve slavenske države u bližnjoj i daljnjoj okolici, sa svim nuzprostorijama. Te države će biti podpuno slobodne, te se Sovjetska Unija ne će dirati u ništa, što bi promjenilo prirodni tok dogodjaja. Tako će na primjer i dalje Dunav teći u Crno more i vlast sovjetska ga uobće ne će siliti, da bi, recimo utjecao u Jadransko more ili da mu jednog dana zabrani teći. Ne! On će teći, kao i ostale rieke, koje se nisu ogriešile o klasnu sviest . . .

Zrak će ostati i nadalje mješan od kisika i dušika, krumpir će se i nadalje saditi, a pšenica sijati, a ako ne dodje do incidenata dozvoljava se do daljnjega svim pticama selicama, koje su to bile i u gradjanskim državama, da mogu preko zime i nadalje putovati u toplije krajeve. Vizu će im davati, radi olakšanja admnistracije, pojedini mjestni sovjeti, u čiji djelokrug će dotične ptice spadati. Vrabcima se zabranjuje putovanje, jedno radi toga, što to ni do sada nisu činili, a drugo radi svoje brbljavosti iz promičbenih razloga.

Eventualne promjene bit će samo u političkom, družtvovnom i gospodarskom pogledu . . .

Nu, etoj adljični prošpekt . . .

Alleluja

Još jučer mnijah, da je samo bljesak
to tanko svietlo, što obzorjem sinu;
al opet bje mi ko da ruka svega
sa oka moga drevnu mrenu skinu.

Još jučer mnijah, jedna lasta samo
sa cvrkutom me svojim budit stade:
al opet odmah osjetih, da težka
i ledna ploča sa grudi mi pade.

A danas vidim, da je zora pukla
i da već sunce prvim zrakam grije:
mraz duge zime polako se topi,
blag povjetarac pustu maglu vije!

A danas slušam, lastavica jata
gdje zrakom klikću, vesela i zdrava:
pramaljeće je: s njim dolazi život
i nova snaga i Uzkrsnuća slava!

Još jučer nade slab potočić teko,
a danas vjere jaka šumi struja:
još jučer sjetan šaptah Miserere,
a danas gromko pjevam Alleluja!!

NIKOLA OSTOJIĆ

Slobodnoj Hrvatskoj

Granulo je sunce na uzkrsni dan.
postao je život stoljetni san.
Pjevajmo pjesmu novoga dana
sa nebom, suncem, požarom grana.
Pjevaj, o more. Jadransko more,
pjevajte ravni i ponosne gore.

Predrage sjene vladara davnih,
pjevajte s nama u dan ovaj slavni.
Vratila se majci desnica ruka,
vratila se zemlji zlatna jabuka.
Bezkrajna radost vratila se s nama.
Pali su bolni okovi srama.

Grobovi su bola dosnivali san.
Pravde, slobode svanuo je dan.
Došao je Uzkrs i žudjeni čas
i svjetla sloboda i daleki spas.
Javio se junak nad grobnicom tuge
u sjaju žarke uzkrsne duge.

Pjeni se more hrvatskih vladara
zašumi goro posljednjega kralja.
Raduj se, zemljo patnička, biedna,
ljubavi i pravde i istine žedna.
Nad tobom bdi Božje milosti zraka
Ti bit ćeš vječno slobodna i jaka.

JERONIM KORNER

HRVATSKA
STOŽER HRVA

Imamo jednu politiku, koja se ne mienja, i koja je u svim razdobljima i na svim razkrstnicama ostala nepromienjena, politiku hrvatskog naroda, a to znači politiku hrvatske države. Ta politika je onaj osnovni zakon našeg života i obstanka, čije bi napuštanje značilo za uviek prozast onoga, što se zove naše, svega onoga, što je hrvatsko. I nije težko ocieniti političku borbu naše prošlosti, nije težko razlučiti dobro od lošeg, istinito od pogriešnog, pravilnost od zablude, jer je hrvatski narod svojom poviestnom narodnom i biološkom borbom sam odredio mjeru po kojoj će se mjeriti sva naša pokoljenja i politička nastojanja, svi naši političari i programi, sva naša razdoblja i pregnuća, a ta mjera jest politika hrvatske države. I onda, kad je hrvatska politika bila politika hrvatske države, onda je u istinu i bila hrvatska, a onda, kada je odstupila privremeno ili načelno, sviestno ili nesviestno od tog zakona, onda nije bila hrvatska, možda je bila politika Hrvata pojedinaca, ali nije bila i politika Hrvatske, onda je to bila politika tudjinska, a ako baš hoćemo i izdajnička.

Nema zakona osim onog, kojeg je hrvatski narod stvorio u svom poviestnom razvitku, nema puta do onog, kojim je išao nekoliko stotina godina i kojeg se nije mogao odreći niti u posljednjih stotinu godina, još manje u posljednjih dvadeset godina, a najmanje danas. Zločinac ili umobolan bio bi onaj, tko bi uztvrdio drugačije, prebojivši drugim bojama našu poviestnicu, prešutjevši poviestne činjenice, jer naša je poviestnica najjači dokumenat životne snage i volje hrvatskog naroda, naša je poviestnica najjači dokumenat poviestnog puta i poviestnog zahtjeva hrvatskog naroda, a to je stvaranje Nezavisne Države Hrvatske, slobodne od svačijeg uticaja i supremacije, poštivane od svake sile i vremena, zbog svojeg pravednog razloga obstanka, zbog svoje etične vriednosti kao najviše dobro naroda, i napokon, zbog svoje sile i nepokolebive obstojnosti.

Zaniekati ili ne uočiti te činjenice ne znači samo ne poznavati fizičko i duhovno ustrojstvo hrvatskog naroda, ne znači samo ne poznavati našu poviestnicu i naš život, već to znači i ne poznavati one osnovne zakone, one osnovne dogme, po kojima se, kao pod ravnanjem vječne Providnosti ravna životni razvitak svakog naroda u bilo kojoj sredini i vremenu i na bilo kojoj strani svieta.

Niekati hrvatskom narodu njegovu državotvornu sviest ili zahtjev, niekati mu njegovu državotvornu volju i nepopustljivost, znači lagati sebi i hrvatskom narodu i osuditi svaku onu politiku, koja nije hrvatska samo zato, jer nije državotvorna. Osim politike hrvatske države, nema politike, koja bi se mogla zvati hrvatskom, osim političara koji sve sile ulaže na očuvanje i ojačanje hrvatske države nema političara, koji bi se mogao nazvati hrvatskim političarom, jer zato nema legitimacije, niti od hrvatskog naroda, niti od hrvatske poviesti, a najmanje od hrvatske stvarnosti.

Oni pak, koji misle ili nastoje voditi neku hrvatsku politiku, koja ne bi bila ujedno i politika hrvatske države, vršili bi sviestno ili nesviestno najveće izdajstvo nad vlastitim narodom, vodeći svoju osobnu politiku, ali ne i politiku hrvatskog naroda, krivo-

HRVATSKA DRŽAVA — STOŽER HRVATSKE POLITIKE

Imamo jednu politiku, koja se ne mienja, i koja je u svim razdobljima i na svim razkrstnicama ostala nepromienjena, politiku hrvatskog naroda, a to znači politiku hrvatske države. Ta politika je onaj osnovni zakon našeg života i obstanka, čije bi napuštanje značilo za uviek prozast onoga, što se zove naše, svega onoga, što je hrvatsko. I nije težko ocieniti političku borbu naše prošlosti, nije težko razlučiti dobro od lošeg, istinito od pogriešnog, pravilnost od zablude, jer je hrvatski narod svojom poviestnom narodnom i biološkom borbom sam odredio mjeru po kojoj će se mjeriti sva naša pokoljenja i politička nastojanja, svi naši političari i programi, sva naša razdoblja i pregnuća, a ta mjera jest politika hrvatske države. I onda, kad je hrvatska politika bila politika hrvatske države, onda je u istinu i bila hrvatska, a onda, kada je odstupila privremeno ili načelno, sviestno ili nesviestno od tog zakona, onda nije bila hrvatska, možda je bila politika Hrvata pojedinaca, ali nije bila i politika Hrvatske, onda je to bila politika tudjinska, a ako baš hoćemo i izdajnička.

Nema zakona osim onog, kojeg je hrvatski narod stvorio u svom poviestnom razvitku, nema puta do onog, kojim je išao nekoliko stotina godina i kojeg se nije mogao odreći niti u posljednjih stotinu godina, još manje u posljednjih dvadeset godina, a najmanje danas. Zločinac ili umobolan bio bi onaj, tko bi uztvrdio drugačije, prebojivši drugim bojama našu poviestnicu, prešutjevši poviestne činjenice, jer naša je poviestnica najjači dokumenat životne snage i volje hrvatskog naroda, naša je poviestnica najjači dokumenat poviestnog puta i poviestnog zahtjeva hrvatskog naroda, a to je stvaranje Nezavisne Države Hrvatske, slobodne od svačijeg uticaja i supremacije, poštivane od svake sile i vremena, zbog svojeg pravednog razloga obstanka, zbog svoje etične vriednosti kao najviše dobro naroda, i napokon, zbog svoje sile i nepokolebive obstojnosti.

Zaniekati ili ne uočiti te činjenice ne znači samo ne poznavati fizičko i duhovno ustrojstvo hrvatskog naroda, ne znači samo ne poznavati našu poviestnicu i naš život, već to znači i ne poznavati one osnovne zakone, one osnovne dogme, po kojima se, kao pod ravnanjem vječne Providnosti ravna životni razvitak svakog naroda u bilo kojoj sredini i vremenu i na bilo kojoj strani svieta.

Niekati hrvatskom narodu njegovu državotvornu sviest ili zahtjev, niekati mu njegovu državotvornu volju i nepopustljivost, znači lagati sebi i hrvatskom narodu i osuditi svaku onu politiku, koja nije hrvatska samo zato, jer nije državotvorna. Osim politike hrvatske države, nema politike, koja bi se mogla zvati hrvatskom, osim političara koji sve sile ulaže na očuvanje i ojačanje hrvatske države nema političara, koji bi se mogao nazvati hrvatskim političarom, jer zato nema legitimacije, niti od hrvatskog naroda, niti od hrvatske poviesti, a najmanje od hrvatske stvarnosti.

Oni pak, koji misle ili nastoje voditi neku hrvatsku politiku, koja ne bi bila ujedno i politika hrvatske države, vršili bi sviestno ili nesviestno najveće izdajstvo nad vlastitim narodom, vodeći svoju osobnu politiku, ali ne i politiku hrvatskog naroda, krivotvoreći njegove težnje i zahtjeve, krivotvoreći njegovu volju i ono, najsvetije dostojanstvo koje pripada svakomu narodu, kao i pojedincu, a što se zove: čast i obraz.

Oni, koji bi pokušali tako raditi zaboravili bi, da je hrvatski narod zaboravio i prezreo sve one političare, koji niesu vodili politiku hrvatske slobode i hrvatske nezavisnosti, koji niesu vodili politiku hrvatske države. Takove je hrvatski narod osudio i zaboravio, izrekavši nad njima kletvu, najtežu što može postojati: prokletstvo poviesti i prokletstvo naroda.

Narod ima svoje zakone i po tim zakonima ravna svoju politiku, koja ima samo jedan cilj: vlastita država, i kada toga nema, onda se bori za nju, a kada ju ima, onda se i opet bori da ju očuva i obrani. Mi Hrvati prešli smo i jednu i drugu fazu te borbe, svojstvene svakom narodu: prošli smo borbu za stvaranje hrvatske države i prolazimo borbu za očuvanje njezine slobode i nezavisnosti. Taj je zakon nepromienjen, on nam se nameće i danas, kao najsvetija dužnost i kao najviša zapovied.

Izkusivši svu težinu naše borbe i promatrajući težku cienu krvi, koju smo uzidali u temelje ove naše države, još više cienimo uspjeh našega puta i sadržaj naše borbe, još više cienimo svoju nezavisnu državu. Ona je stvorena, ona predstavlja činjenicu, preko koje ne mogu preći nikakovi političari i nikakovi zločinci, nikakovi prekrajači zemljopisnih karata i nikakovi grobari naroda, ona predstavlja ujedinjenu volju milijuna Hrvata, koji bi pošli drugim putevima, kad tu državu ne bi imali danas i kada svoju državu ne bi imali u buduće.

Ali sam obstanak države nije još činjenica, koja je dovoljna da umiri naše saviesti i uspava naše snage. Time što postoji naša država nameću nam se nove dužnosti, nameću nam se novi zakoni, zapravo stari po sadržaju, ali novi po formulaciji: živjeti i misliti državotvornim životom, jer samo takav život označuje kod nas čovjeka i Hrvata. Zakon hrvatske države je najviši zakon, pred kojim se moraju ukloniti sve zapreke ili pokloniti svi protivnici.

Taj zakon je činjenični zahtjev!

Dužnost je svakog Hrvata izvršiti ono, što narod i država od njeg traži, a to je: biti državotvoran, biti Hrvat, jer danas hrvatstvo ima samo jedan atribut i samo jednu oznaku — državotvornost, i gdje nema tog atributa, nema niti hrvatstva.

Prošla su vremena obmane ili čekanja. Vrieme obmana i čekanja je prošlo, jer hrvatski se narod više nema ničim obmanjivati, jer hrvatska država nije obmana, već stvarnost, hrvatski narod nema više što čekati, jer je dočekao ono, što je htio i zašto se borio, svoju vlastitu nezavisnu državu. To je tlo, kojeg sigurno i čvrsto osjećamo pod nogama, to je stožer, oko kojeg se kreću sva naša stremljenja, svi naši zahtjevi i sva naša rješenja, to je onaj najviši i zakonski vječni zakon hrvatskog naroda i hrvatske zemlje, zakon hrvatskog života i budućnosti, zakon hrvatske obstojnosti, hrvatske sadašnjosti i hrvatske politike, zakon hrvatske države.

STANISLAV POLONIJO

DRŽAVA —
SKE POLITIKE

oreći njegove težnje i zahtjeve, krivotvoreći njegovu volju i o, najsvetije dostojanstvo koje pripada svakomu narodu, kao ojedincu, a što se zove: č a s t i o b r a z.

Oni, koji bi pokušali tako raditi zaboravili bi, da je hrvatski rod zaboravio i prezreo sve one političare, koji niesu vodili litiku hrvatske slobode i hrvatske nezavisnosti, koji niesu dili politiku hrvatske države. Takove je hrvatski narod osu- i zaboravio, izrekavši nad njima kletvu, najtežu što može stojati: prokletstvo poviesti i prokletstvo naroda.

Narod ima svoje zakone i po tim zakonima ravna svoju po- ku, koja ima samo jedan cilj: vlastita država, i kada toga na, onda se bori za nju, a kada ju ima, onda se i opet bori ju očuva i obrani. Mi Hrvati prešli smo i jednu i drugu fazu borbe, svojstvene svakom narodu: prošli smo borbu za stva- je hrvatske države i prolazimo borbu za očuvanje njezine bode i nezavisnosti. Taj je zakon nepromienjen, on nam se neće i danas, kao najsvetija dužnost i kao najviša zapovied.

Izkusivši svu težinu naše borbe i promatrajući težku cienu i, koju smo uzidali u temelje ove naše države, još više cie- no uspjeh našega puta i sadržaj naše borbe, još više cienimo ju nezavisnu državu. Ona je stvorena, ona predstavlja či- nicu, preko koje ne mogu preći nikakovi političari i nikakovi činci, nikakovi prekrajači zemljopisnih karata i nikakovi gro- i naroda, ona predstavlja ujedinjenu volju milijuna Hrvata, i bi pošli drugim putevima, kad tu državu ne bi imali danas ada svoju državu ne bi imali u buduće.

Ali sam obstanak države nije još činjenica, koja je dovoljna umiri naše saviesti i uspava naše snage. Time što postoji a država nameću nam se nove dužnosti, nameću nam se novi coni, zapravo stari po sadržaju, ali novi po formulaciji: ži- ti i misliti državotvornim životom, jer samo takav život načuje kod nas čovjeka i Hrvata. Z a k o n h r v a t s k e ž a v e j e n a j v i š i z a k o n, pred kojim se moraju uklo- i sve zapreke ili pokloniti svi protivnici.

Taj zakon je činjenični zahtjev!

Dužnost je svakog Hrvata izvršiti ono, što narod i država njeg traži, a to je: biti državotvoran, biti Hrvat, jer d a n a s v a t s t v o i m a s a m o j e d a n a t r i b u t i s a m o d n u o z n a k u — d r ž a v o t v o r n o s t, i g d j e n e- t o g a t r i b u t a, n e m a n i t i h r v a t s t v a.

Prošla su vremena obmane ili čekanja. Vrieme obmana i anja je prošlo, jer h r v a t s k i s e n a r o d v i š e n e m a č i m o b m a n j i v a t i, jer hrvatska država nije obmana, stvarnost, h r v a t s k i n a r o d n e m a v i š e š t o č e- t i, jer je dočekao ono, što je htio i zašto se borio, svoju stitu nezavisnu državu. To je t l o, kojeg sigurno i čvrsto ećamo pod nogama, to je s t o ž e r, oko kojeg se kreću sva a stremljenja, svi naši zahtjevi i sva naša rješenja, to je onaj viši i zakonski vječni z a k o n hrvatskog naroda i hrvatske alje, zakon hrvatskog života i budućnosti, zakon hrvatske tojnosti, hrvatske sadašnjosti i hrvatske politike, z a k o n v a t s k e d r ž a v e.

STANISLAV POLONIJO

Oslobođena zvona

Razpjevana bruje pobjedničke trube
navješćujuć sunce s krvava bojišta,
ko cvjetovi slave sa zvucima ljube
probudjena vjetrom uzkrsla ognjišta.

Ona zvone slavu i tješe jauke:
buktinja slobode u srcu se budi,
pobjedom se žare okovane ruke,
mučenička lica i klonule grudi.

Ona zvone himne divnih pobjednika,
i zborove mrtvih u zanosu prate:
da se vienci trnja naših mučenika
suncem uzkrsnuća ponovo pozlate.

Ta njihova pjesma srdca oslobadja, —
ponesena vjerom zviezdama siže,
jer kraljevstvo slavno ponovo se radja,
Tomislavov duh se iz grobova diže . . .

VLADO KOLBAS

Ne plači

Suza iz oka neka izgine,
kada od tvojih netko pogine,
na polju časti i slave.
Zar mora svatko znati
da tvoje srdce pati . . .
zbog ljubičice sitne . . .
zbog potočnice plave!

O majko, sestro, brate,
te boli što se jate
u srdce skrijte sve.
Zar tuge, suza treba,
kad smrt na svakog vreba,
a Domu tek iz borbe
sloboda izvire!
Ah zašto plakat dalje
i nosit crne halje,
kad mrtvac bje heroj.
Ta nemoj suze liti,
sa cviećem ga okiti,
jer domovini dragoj
on život dade svoj!

O majko, sin te voli,
i zato liepo moli:
ne roni suza roj!
Zar mora svatko znati,
da srdce tvoje pati!
Dok njega mrtvog slave,
Ti budi živ heroj!

IVICA ČERMAK

„NISMO SE BOJALI SMRTI . . .“

Bilo je to 1942. godine u proljeće, kad se priroda budi iz zimskog sna, kada ptice počinju svoje proljetne pjesme pjevati, kada počinje nestajati i posljednjih ostataka bieloga sniežnoga plašta, koji je skrivao pod sobom mnoge tajne prirodine.

Došlo je vrieme za novi rad, novi život u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, rad, koji smo tako dugo i tako željno čekali kroz mnoge i mnoge godine.

No ipak je osvanuo dan pun radosti i sreće, dan kad smo se nakon dugog niza godina konačno mogli otresti neprijateljskog barbarstva, koje je toliko godina tlačilo miran hrvatski narod i nije nikome dopuštalo niti podignuti glavu i otvoreno reći: Slobodan sam Hrvat!

Ali došao je čas obračuna, i svaki Hrvat može mirno reći: Ja sam slobodan, ja sam gospodar svoje hrvatske grude. Došao je i primio vodstvo u svoje ruke naš dragi Poglavnik, oko kojega smo se okupili kao kakova djeca, koja su izgubila roditelje, okupili smo se, da osvetimo naše djedove i pradjedove i da se oslobodimo tudjinskog jarma, pohrlili smo smjelo pod našu hrvatsku zastavu, koju ćemo čuvati i braniti do posljednje kapi krvi. Čuvati ćemo našu zastavu, koja je opet stečena mnogom prolivenom krvlju naših hrabrih drugova prvoboraca, koji su za nju, za hrvatski narod i za Poglavnika svoje mlade živote položili.

Prošlo je punih šest mjeseci odkako je osnovana naša satnija, odkako smo kao novaci došli da se obučemo u ustaške odore i da u njima služimo hrvatskom narodu i našem Poglavniku.

Naši zapovjednici bacili su se na neumoran rad da nas čim bolje i prije izvježbaju, pa da zamjenimo naše drugove, koji su već bili izcrpljeni od mnogih napora i borba, pa da se i oni malo odmore.

Kad li jednoga dana dodje naš zapovjednik u našu nastambu sa važnom viesti. Mi smo već bili otišli na vježbu, pa on pošalje jednoga našega druga za nama.

Mi smo se upravo odmarali, kad je naš drug stigao. Jedni su pjevali, a drugi su razgovarali o tlačiteljima, pljačkašima, t. zv. partizanima i o najnovijim dogodjajima, željni osvetiti svoje drugove, koji su pali u odmetničke ruke. Kad li opazismo najednom da se netko k nama žuri. U prvi mah smo mislili da to ide naš zapovjednik, ali kad se više približio k nama prepoznali smo našega druga.

Svi smo se u sebi radoznalo pitali što se to dogodilo, da on k nama dolazi u ovo vrieme, no svi smo šutjeli kao u grobu i samo smo očima pratili kretnje našega druga, koji je ravno prilazio našem zapovjedniku, jednom dorojniku, jer starijih častnika ni dočastnika nije s nama bilo. Naš drug stane pred zapovjednika u pozor, pozdravi ga našim ustaškim pozdravom a zapovjednik mu odzdravi i upita ga što je. Ovaj mu nešto reče tihim glasom, tako da mi niesmo čuli. A naš zapovjednik se okrene prema nama i vikne:

— Treći sat!

Mi svi skočimo i stanemo u pozor.

— Nastup! povikne on opet oštrim i zapovjedničkim glasom.

Mi svi veselog srca odmah izvršismo zapovjed, našto nas zapovjednik povede u našu nastambu. Putem smo pjevali našu ustašku koračnicu: Puška puca . . . i tako stigli u nastambe oznojenog čela, jer je već pritislo sunce, koje je bilo visoko odskočilo.

Jedan od mnogih s Drine

Pred nas stane naš zapovjednik sata i upita nas ozbiljnog lica, punog nekih tajna:

— Tko se od vas boji smrti!?

— Nitko! povikosmo svi u jedan glas.

Nato naš zapovjednik stupi medju nas, odbroji izmedju nas dvadesetoricu i zapovjedi nam da se odmah spremimo za polazak.

Dok smo se mi spremali, pratili su nas naši drugovi tužnim pogledima, jer im je bilo težko što i oni ne polaze s nama. I zapovjednik je to opazio, da su žalostni, pa im je obećao da će nas oni zamjeniti kroz nekoliko dana, pa će tako i na njih već doći red. Odmah su bili veseliji.

Čim smo se nas dvadesetorica spremili, odmah smo dobili ručak i sa jednim našim dorojnikom krenuli. Dok smo mi snažnim koracima odmicali sve dalje i dalje prema postavima, naši su nam drugovi još uviek mahali rukama i pozdravljali nas, sve dok nas nisu izgubili s vida.

Ali pravo veselje nastalo je tek onda, kad smo kao pojačanje stigli našim drugovima, koji su već dugo vremena bili u borbama po Kordunu, Lici i Bosni, a sada su čuvali položaje nedaleko Bosanske Gradiške.

Oni su se obukli odmah poslije preokreta i sloma bivše Jugoslavije, pa su imali više iskustva nego li mi. Oni su nas odmah opomenuli na opasnost, koja nam neprestano prieti, govorili su nam, da ne izlazimo iz rovova neprijatelju na vidik, jer bi neprijatelj tako odkrio naše postave, a i koji od nas bi lako nastradao. Mi smo ih poslušali, uvukli se u rovove, smjestili se i zamjenili naše drugove, koji su bili bolestni ili im je odielo bilo razderano, da se oni malo urede i odmore.

Tako smo i mi dočekali ono, što smo toliko željeli, postali smo branići naše hrvatske grude, koju ćemo i nadalje čuvati i braniti gdje god se pojavi ne-

prijatelj, kojeg ćemo potući i uništiti.

Iste noći napadnuše nas neprijatelji. Te noći smo po prvi puta čuli ono njihovo obično vikanje: Hura! Napred, crvena armijo! Napred! No sva im je ova vika bila uzalud, jer su ih svagdje dočekale spremne naše puške i strojnice. Iza nas su ih tukli još i naši topovi, a s desne strane još i magjarska riečna mornarica.

Te noći smo po prvi puta doživjeli pobjedu. Spremni mladi ustaše novaci i njihove čiste puške odbili su neprijateljski napadaj. Neću nikada zaboraviti tu noć ni ono strašno sjevanje topova ni prasak pušaka. Čovjek jednostavno ne može vjerovati, što sve može doživjeti u svom životu.

Tako smo se smenjivali svakih osam dana, sve dok nije Kozara pala pod udarcima hrvatske oružane snage i njezinih hrabrih domobrana i ustaša a i savezničke vojske njemačke.

Tada je jednog jutra i našem satu stigla zapovied, da sa ostalim satovima krene napried.

Nismo se bojali smrti, nego smo hrabro krenuli preko nekih močvara, pretresajući svaki grm, svaku kuću, ne bi li našli kojeg neprijatelja. Veoma često smo gazili vodu sve do pojasa. Pretražujući tako naišli smo na jednu njihovu obhodnju od svega četiri čovjeka, koju je naša izvidnica obkolila i zarobila. Obučeni su bili u civilna odiela, a samo su na kapi imali crvenu peterokraku zviezdu, po čemu smo i prepozali da su oni naši krvni neprijatelji.

Tako smo se morali probijati sve dalje i dalje kroz močvare, na koje smo svaki čas nailazili, ali ipak niesmo nimalo klonuli duhom, već smo uviek napredovali sa nekom tajanstvenom neumornošću.

I naša je satnija doživjela jednu pobjedu iako je još mlada i dosta slabo naoružana. Ali to nas ništa ne smeta, jer naša volja i čežnja za slobodom može i najteže patnje da podnese, i jer nam je uviek pred očima naš Poglavnik i hrvatski narod, za koji ćemo uviek biti spremni i najteže napore savladati sa lakoćom.

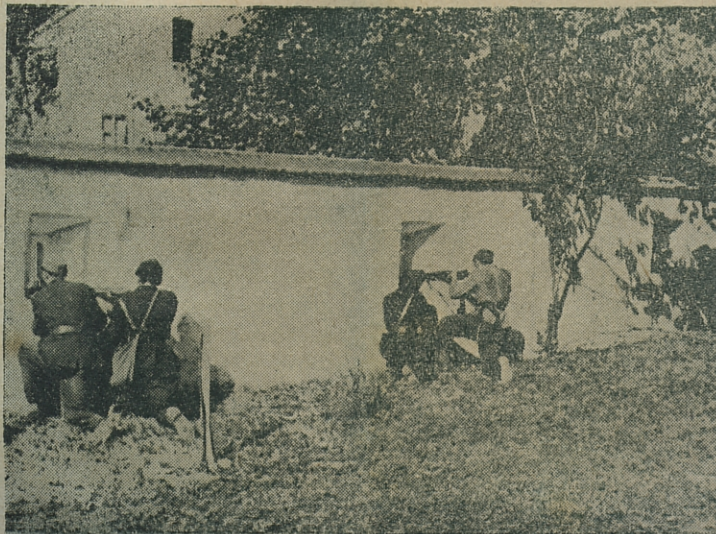
Ustaški grob

Bio je s onima, što vjere nisu
u Boga i pravdu gubili.
Godina dana je ravno tomu —
s njima i sinka su joj ubili.

A on je bio njezina sreća,
mrtav — jedina misao.
»Ne plači za mnom, mamo moja!«
tako je sinak pisao.

Razcvalu trežnju poniela mu je.
Pred grobom zastala mama:
tu bukti baklja, vienac tu je,
i trobojka: On je s nama!

STJEPKO TRONTL

Medjutim se približavao dan pun veselja i radosti, pun izčekivanja. Bio je to dan, kad će i naša satnija položiti ustašku zakletvu za vjernost hrvatskom narodu i našem dičnom Poglavniku.

Bilo je to 4. listopada 1942. godine, baš u nedjelju. Budnica je bila jedan sat kasnije nego obično. Mi se odmah ustanemo, obučemo se i odemo u prostrano dvorište, gdje smo imali uobičajenu tjelesnu vježbu. Nakon vježbe smo primili doručak a poslije doručka su se nekoji počeli uredjivati za crkvu, dok su drugi opet mirno okretali odojke na ražnju i pripremali ih za ručak, koji se održao nakon svečane zakletve.

Oko 11 sati dodje naš zapovjednik u svečanom odielu i osvjetlanih čizama, u kojima se čovjek mogao vidjeti i zažviždi u zviždaljku znak za nastup. Mi svi brzo pohrlismo u nastup i tako krenusmo u crkvu k sv. misi. Poslije sv. mise odosmo natrag u vojarnu po našu zastavu i vratismo se opet pred crkvu, gdje je bio postavljen stol, a na njemu bomba, raspelo i revolver. Prije nego li što smo polagali zakletvu dodje k nama naš zapovjednik, a jedan naš drug dade mu prijavak. Zatim je jedan od dužnostnika pročitao ustaška načela, a iza toga smo mi položili ustašku zakletvu, koja nas je povezala za uviek sa hrvatskim narodom i našim Poglavnikom.

Toga su dana mnogim gradjanima i mnogim majkama prokapale suze radosnice, kad su vidjele odvažnost i nepokolebivu snagu ustaške satnije. Nakon zakletve odpjevala je ženska ustaška mladež našu himnu »Liepa naša domovina« i još neke pjesme, a onda smo pošli u vojarnu. Tu smo primili ručak, cigarete, vino i kolače, a iza toga su naši drugovi svirali tambure. Veselili smo se čitavo poslije podne i čitavu večer toga našeg najsvečanijeg dana u životu, kada smo se svi spojili kao rodjena braća u jednu obitelj. Postali smo djeca, čuvari i branitelji hrvatskog naroda i hrvatske države i biti ćemo uviek za Poglavnika i za Dom spremni.

Ustaša Petričec Stjepan,
3. sat, 18. bojna,

IZBORI U ZAGREBU GODINE 1927.

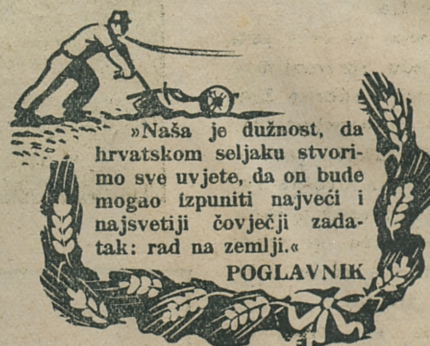
Makar u Hrvatskoj i dalje pada hrvatska krv, .ak Radić pokušava u 1926. sporazum sa Srpskom Radikalnom Strankom. Sporazum je trajao vrlo kratko vrieme, a na koncu Radić uvidja, da je bezuspješno suradjivati s tom srpskom strankom, i on dalje ostaje u opoziciji.

28. listopada 1927. Dr. Ante Trumbić i Dr. Ante Pavelić daju u beogradskoj skupštini poznatu izjavu, u kojoj najenergičnije zastupaju hrvatsko državno pravo i u ime hrvatskoga naroda iztiču pravo samoodredjenja Hrvatske i ostvarenja Nezavisne Države Hrvatske. Najenergičnije se protestira protiv stanja, koje je nastalo po donešenju vidovdanskog ustava. »Mi prosvjedujemo protiv ovoga stanja i izjavljujemo, da sudjelovanje Hrvatskog Bloka u parlamentarnoj djelatnosti Skupštine ne znači da priznajemo i odobravamo sadašnje stanje« veli se medju ostalim u ovoj izjavi.

Te iste godine u jesen (11. rujna) bili su parlamentarni izbori, na kojima je Radić izgubio dosta glasova. U glavnom gradu Zagrebu su bili s ogromnom većinom izabrani predstavnik Hrvatske Stranke Prava Dr. Ante Pavelić i predstavnik hrvatskih federalista Dr. Ante Trumbić. Protukandidat im je bio u Zagrebu Stjepan Radić, no on je tu doživio veliki izborni poraz. Tako se glavni grad Hrvatske listom izjasnio za samostalnu hrvatsku državu. Politički ugled Dr. Ante Pavelića je time što je bio izabran za narodnog zastupnika hrvatskog glavnog grada, bio silno porasao. Po čitavoj Hrvatskoj sve se više ističe njegovo ime i mnogi Hrvati polažu u njega velike nade.

Najborbeniji predstavnici hrvatske oslobodilačke misli bili su u tim godinama hrvatski omladinci. Omladina je radila većinom ilegalno. Na teror Srba ona je odgovarala svojim terorom. Bilo je nekoliko omladinskih organizacija, kao na primjer HANAO (Hrvatska nacionalistička omladina), koje su često vodile krvave sukobe s članovima »Orjune« i ostalih srpskih batinaških organizacija. Često je na zagrebačkim ulicama tekla krv, no hrvatski omladinci bili su neumorni u suzbijanju srpskoga terora. Hrvatska mladež okupljena u redovima starčevićanske stranke i ostalih rodoljubnih organizacija u tim vremenima sve više dolazi do izražaja. Ona osjeća, da joj je poviest namienila veliku ulogu.

Iza kako je na izborima 1927. Dr. Ante Pavelić izabran oblastnim zastupnikom grada Zagreba on odlazi na kratko vrieme u Beograd, da tamo u skupštini kaže Srbima u lice sve što Hrvatska misli o njima, da ih napadne i da im oči u oči rekne ono, što se do sada nitko nije usudio reći u tom famoznom beogradskom parlamentu. Još prije svojih odlučnih nastupa u beogradskoj skupštini Poglavnik u Zagrebu već na prvoj sjednici oblastne skupštine daje energičnu izjavu, u kojoj napada srpsku vladavinu u Hrvatskoj te ističe, da je posljednja sjednica Hrvatskog Sabora kao 256. po broju održana 29. listopada 1918. i da je ta sjednica zaključena time, što se obećalo, da će se sljedeća pismeno sazvati. On nastupa u ime Hrvatskog bloka i tu u Zagrebu na najodlučniji način daje u svojoj izjavi do znanja čitavoj javnosti u državi pravo mišljenje Hrvatske o stanju u sadašnjim prilikama.

Sliedećih mjeseci Dr. Ante Pavelić u beogradskoj skupštini drži svoje historijske govore, u kojima je napao Srbe i njihovu tiraniju. On napada Srbe, što su svojom vladavinom doveli Hrvatsku do ruba gospodarske propasti, uništili naše pomorstvo, narodu oduzeli mogućnost zarade, škole posrbili i poduzeli sve, da hrvatski narod potpuno unište. Dr. Ante Pavelić napada cjelokupnu srpsku politiku u hrvatskim zemljama i time izaziva strahovitu reakciju medju srpskim narodnim zastupnicima. Njegov govor naročito prekida svojim bjesomučnim napadajima Srbin Puniša Račić. Dr. Ante Pavelić jednom prilikom veli i ovo: »Ali ja se nadam, da će hrvatski narod biti toliko jak, da će se on odhrvati i da se od njega ne će načiniti ono, što vi radite od Makedonije.« Time je Dr. Ante Pavelić podsjetio Srbe na ona strahovita nasilja, što su ih oni vršili po Makedoniji. On se Srbima otvoreno prijeti: »Hrvatski narod ima svoju sviest o svojoj prošlosti i o svojoj samostalnosti i to se ne da izbrisati. Hrvatski narod u toj sviesti radi, da bude samostalan i da sam sobom gospodari.«

»... 1918. godine pretvorena je Hrvatska u jednu Glavnjaču. Pretvorio ju je Svetozar Pribičević sa vašim odobrenjem,« dobacuje Dr. Ante Pavelić Srbima u Beogradu. »... ja ću biti sretan kad vam budem mogao reći laku noć; bit ću sretan onda, kad vam svi Hrvati uzmognu reći laku noć i hvala vam na ovakovoj zabavi, kakvu smo imali s vama.« On se zauzima i za patničku Makedoniju i pred beogradskom skupštinom iznosi strahovita nasilja, što ih srpska vlast vrši u tom dielu države. »Ali, gospodo, zapamtite, da će četiri petine naroda, naroda, koji živi u Državi SHS (Puniša Račić dobacuje: u velikoj Srbiji) jeste, točno je, u velikoj Srbiji, da će četiri petine toga naroda ustati na obranu svojih golih života...« Te rieči Dr. Ante Pavelića bile su dovoljan dokaz o njegovim namjerama.

Stanje u beogradskoj skupštini se iz dana u dan pogoršavalo. Srpske novine su bile vjerno ogledalo zatrovanih prilika u Beogradu. Politička atmosfera bila je puna napetosti.

J. P.

Vojnički koncert u jednom selu

USTAŠTVO diljem HRVATSKE

PRIEDOR I LJUBIJA

Kao što su čvrste kamene klisure naših bosanskih planina tako je čvrsta i nacionalna sviest hrvatskih radnika i seljaka, tamo gdje je nedavno postojalo bezakonje pljačka i najgore nasilje nad mirnim hrvatskim pučanstvom u njegovanju poviesti.

Na hrvatskim ustaškim sastancima ispoljila se ta sviest u svoj svojoj snazi u rudarskom području Ljubiji i gradu hrvatskih mučenika Priedoru. Hrvatski radnik i seljak progovorio je iz dubine duše svoje na hrv. ustaškom sastanku u Ljubiji, dvie tisuće žuljavih ruku koje su se dignule na pozdrav i onaj gromki »Spremni« pred izaslanikom Glavnog Ustaškog Stana Vjekoslavom Blaškov, jesu jasan i energičan odgovor svima onima koji su pokušavali da hrvatsko radništvo i seljačtvo skrenu sa pravoga puta i da opet zatvore oči pa da gleda opet kako bi oni želili.

Poklici našem dičnom Poglavniku i Nezavisnoj Državi Hrvatskoj onih, koji najviše snose posljedice ratnih poteškoća jer su neizmjerno čvrst temelj i garancija da je naša Nezavisna Država Hrvatska vječna.

Tako je bilo i u Priedoru gdje se i danas hrvatska majka susreće sa suzama puna bola i gorčine za izgubljenom djecom, ženu uvijenu u crno gdje su joj životinje ubile dragog životnog druga. I ovdje je progovorila hrvatska sviest kao što je progovorilo i svjetlo hrvatsko i savezničko oružje čisteći ovaj liepi i raztuženi hrvatski kraj od bandita i odmetnika.

BANJA LUKA

Radnici grada Banja Luke budućeg glavnog grada Nezavisne Države Hrvatske svojim složnim nastupom pred izaslanikom Glavnog Ustaškom Stana Blaškovom i onim svojim glasnim izrazima odanosti Poglavniku i Ustaškom pokretu dokaz su da hrvatski radnik zrelo misli i gleda dogodjaje oko sebe otvorenim očima i da ga nitko ne može uvjeriti da bi mu ikad bolje bilo nedaj Bože pod kakovom neprijateljskom vlasti ili kad nebi imao svoje države.

Danas je svaki hrvatski radnik svjestan toga ako nema pušku na ramenu, on smatra za svoju svetu dužnost da svojim nesebičnim radom pridonese koristi za obće dobro i obstanak Nezavisne Države Hrvatske.

Ovi uspjeli ustaški sastanci kako smo već naveli u Priedoru, Ljubiji i Banja Luci, koji je održan u Tvornici duhana dokaz je da hrvatski ustaški radnici nikada nisu imali priliku otvoriti svoje srdce i kazati svietu tko su, što hoće i što žele, dok nije uzpostavljena Nezavisna Država Hrvatska, ali danas svaki radnik dokazuje da je Ustaša-Hrvat, da hoće ustašku Hrvatsku na čelu sa našim dičnim Poglavnikom i da želi u svemu pomagati ustaškom pokretu i državnim vlastima u sprovodjenju u djelo ustaških načela po kojima ima nam da dodje blagostanje za nas i naša pokoljenja.

BOROVO

1. svibanj proslavljen je u Borovu na najsvečaniji način. Toga je dana Borovo primilo poseban svečani izgled, a osobito naselje tvornice obuće »Bata«, u kome su sve kuće bile svečano ukrašene hrvatskim državnim zastavama, zelenilom i cviećem.

Već ujutro počeli su dolaziti brojni radnici u tvornicu, pa se je poslije svrstala velika povorka, u kojoj je bilo preko 3.500 radnika ove velike hrvatske tvornice obuće. Povorka se je svrstala u samoj tvorničkoj zgradi, pa su odatle radnici pošli u uzornom redu kroz čitavo radničko naselje na radničko športsko veleigralište, gdje je ova svečanost započela služenjem mise, kojoj su prisustvovali svi radnici, kao i ravnatelj tvornice.

Poslije svečane svete mise počelo je zborovanje, koje je otvorio dr. ing. Tomislav Bulat, koji je u svom sažetom i sadržajnom govoru prikazao u pravoj slici značenje Blagdana rada, kao skrb i brigu Poglavnika, našega prvoga radnika, ustaškoga pokerta i čitavoga hrvatskog naroda, koji je oduviek cienio i štovao iznad svega i prije svega žuljeve od poštena rada. Nadalje je dr. ing. Tomislav Bulat iztakao značenje rada u današnjim težkim vremenima, kad pojačani rad ujedno skraćuje i rat. Osim toga, hrvatski narod danas radi za sebe i zbog sebe, a taj će rad koristiti svima nama i bit će preduvjet našoj velikoj i sretnoj narodnoj i državnoj budućnosti, rekao je dr. ing. Bulat. Prisutni su govor dr. ing. Tomislava Bulata saslušali s največom pozornošću i pozdravili srdačnim pljeskom očitovavši na taj način svoju sviest, da su svi prožeti vjerom u bolje dane, koji će doći kao posljedica poštena i djelotvorna, marljiva i požrtvovna rada.

Nakon ove liepe i velike svečanosti priredjen je objed, kome su uz ravnatelja tvornice dr. ing. Tomislava Bulata i tvorničke činovnike i namještenike prisustvovali takodjer i radnici i radnice. i to 50 najstarijih predstavnika ovoga naselja u Borovu.

CAREVDAR

U Carevdaru održan je veliki politički sastanak, na kojemu je prisustvovalo preko tisuću ljudi iz samog mjesta, a isto tako došlo je mnoštvo iz okolnih sela. Na sastanku je govorio Matija Kirin iz Križevaca, prikazavši u svom govoru političke prilike u Hrvatskoj prije obnove Nezavisne Države Hrvatske pa do 10. IV. 1941. Drugi govornik bio je ustaški logornik Stjepan Fištrović, koji se osvrnuo na vanjski i unutarnji politički položaj u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj. Ovaj sastanak završen je klicanjima Poglavniku i Nezavisnoj Državi Hrvatskoj.

Ustaše prolaze obalom Drine

PUŠKOM I NOŽEM KROZ BEZKRAJNE RUSKE RAVNI

(Iz dnevnika legionara Idriza Valjevca)

»Idemo prema Donu« pukao je glas medju ljudima. To je bila davna želja svih nas, da stignemo do Dona. Prije nego smo stigli do njegovog toka odmorili smo se malo i presvukli. Tako smo stigli do Dona na blizinu dva i pol km. Rusi su dobro bili utvrdjeni, te su pucali preko Dona sa svojim novim oružjem, zvanim Kaćuša.

Mi smo odmah izkopali sebi dobre zaklone, tu smo prenoćili, a u jutro smo se pomakli kojih 500 metara napried. Tu smo stali i zadržali taj položaj 8 dana, dok su susjedne pukovnije vršile svakog dana napade da uporede se s nama. S toga mjesta su Rusi jednog maglovitog dana uspjeli da nas malo odbace. Pred večer toga dana obišao sam prvu grupu, koja je bila na lievoj strani našeg sata. Zapovjednik streljačkog voda mi je saopćio bojazan, da Rusi ne bi izkoristili ovu maglu. Onda sam ušao i obišao moju momčad. Njima sam rekao, da dobro paze, da ne bi Rusi kroz ovu maglu došli blizu. I vozarima sam naredio da imaju kola i konje spremne, jer bi nam moglo trebati. Odmah su poslušali i bilo je brzo gotovo. Dok sam s njima razgovarao, odjednom je počela jaka ruska paljba a dojavnici su dotrčali, i vikali da Rusi navaljuju jakim snagama. Odmah smo dobili zapovjed da se imamo povući na drugi položaj. Pošao sam mojim strojničarima. Oni su već sa ostalim streljcima odstupili. Čuli smo viku ruskih vojnika, kako viču: »Ura, za Staljina i rodinu!« Potrčao sam mome konju, koji je bio odsedlan, ali nisam mogao odmah uzjašiti, jer su svuda letjela strojnička zrna. Smjestili smo se u bunkere, koje smo imali u pozadini. Nakon pola sata izvršili smo protunapad i do u jutro smo zauzeli isti položaj i zarobili 800 Rusa. Mrtvih je bilo više od tisuće. Istoga dana smo imali mi Hrvati promieniti svoj položaj. Streljački satovi su dobili odmor, a mi strojničari smo morali otići sa Niemcima na liniju. Tu sam bio 12 dana. Ni od kuda nismo dobivali vode, samo na večer crnu kavu. To nam je bio jedini spas. Tim smo se nekad brijali i umivali. Izdržali smo tu težku borbu, dok nisam jednog dana u 3 sata brzoglasno izvješćen od naše pukovnije da imam svoje ljudstvo u večer povući, jer ću dobiti smjenu. Tako je i bilo. Došao sam u 12 sati i odmah sam ušao u kolonu za daljnje putovanje. Moji su momci bili jako zamoreni, ali smo morali ići. Ratovali smo danju i noću prema Staljingradu. Naša je želja bila da jednog dana priedjemo Don. Svuda smo nailazili na razbijena ruska borna kola. Mnoge smo izvrnute automobile vidjeli; nikad toliko, koliko tih dana.

U jednom selu smo se zadržali 12 dana i tu smo dobili dopunu. Sve su satnije bile podpune. Jednog dana u deset sati nam dodje dojavnik na konju i javi da odmah moramo ići nazad, jer krećemo za Staljingrad. Drago nam je bilo kad smo čuli, da će i hrvatski legionari učestvovati na Staljingradu, jer bi nam bilo krivo, da nam izmakne takova borba. Još smo se zadržali u jednom selu, gdje smo dobili hrvatska odlikovanja. Tu nas je posjetio i naš junački Poglavnik i od njega smo dobili mnoga odlikovanja. Svi smo bili uzbudjeni i neopisivo veseli kad smo ga vidjeli.

Promatranje neprijateljskih postava

Od toga sela smo pošli prema Staljingradu. Putovalo se od ranog jutra. Došli smo pred Staljingrad u jedan voćnjak. Tu smo bili do pred večer. Kada je prvi mračak na zemlju padao, odmah smo pošli na sam Staljingrad. Čula se jaka paljba naših topova, a i ruski su odgovarali. Nismo se ništa plašili. Oko 8 sati na večer sam po zapoviedi zapovjednika sata izvidio položaj i naredio strojničarima, u kome pravcu imaju smjestiti strojnice. Sve je postavljeno gdje treba i ja sam to javio zapoviedniku. Naši protutenkovski topovi su se odmah postavili na ulice i čekali na zapovied da paljba počne. Noć je svjetla od sjaja mjeseca, ruske strojnice stalno grakću, a topovi riču neprestano. Zrakoplovi bacaju bombe, »kačuša« pali svakog časa. Sva se zemlja upalila, kuće gore, a kad granata padne negdje u kuću, onda kuća leti u zrak. Čekali smo jutro da se krene napried. Kad je svanulo jutro, magla je pala i pritisla zemlju. Ulice su pune topova i ostale spreme. Krenuli smo u 8 sati napried i išli do 12 sati, onda smo dobili zapovied nazad i došli smo u jednu dolinu. Tu smo se malo odmorili, ručali i krenuli dalje, dok se noć približavala. Jeka težkih topova se čula na sve strane. Naši zrakoplovi su pravili toga dana posljednje napade bacajući ljutito bombe na ruske postave. Zemlja se tresla kao da je zemljotres. Od zapaljenih zgrada i benzinskih cisterni vijao se je dim do neba. Sunce je na zalazku bilo krvavo. I ono je žalilo što se noć približila, da sa svojim crnim platnom skroji svakom crnu haljinu. Noć je došla i sunčanog svjetla je nestalo, malo je bilo mračno, a onda se javio sjajni mjesec iza brda sa svojim osmjehnutim licem. Veseli nas mnogo taj Božji dar.

Ruski zrakoplovi su počeli lietati, i sipati bombe. Noć se

tiho vukla. Zora je pomolila svoje blago lice. Svi smo se radovali dolazku dana. Osvanuo je 28. IX. Jutro je puno magle. Gdje je koji bio ukopan u toj minuti kad je svanuo dan, viknuli smo jedan drugome: »Kako si spavao?« Neki veli dobro, a neki opet veli, da mu nije dao onaj vrag cielu noć. »Svira«, veli Ahmet. »Bombe su blizu padale, ali nema nitko mrtav, hvala milom Bogu!« Tako i dojavnik zove: »Zapovjednici vodova k zapovjedniku!« Došli smo na prijavak, a on nas pita: »Jesu li vam momci svi? Da nema neki ranjen?« »Nema« odgovorismo. »Dobro je, sad će i doručak, pa ćemo napried!« Otišli smo k svojim vodovima, a već su naše »Štuke« zviždale svoju pjesmu i bacale Rusima bombe za doručak. Razveselilo nas je, kad smo doznali da smo dobili svoj zaseban odsjek za borbu.

Tu smo ostali sve do dva sata po podne i krenuli napried igrajući se i prebacivajući. Tako smo varali ruske nišandžije, te nas nisu mogli pogadjati. Pred samo večer smo stigli u naš odsjek Staljingradske borbe. Noć se spustila na zemlju, a mi smo ustali i krenuli. Po razporedu smo zauzeli svaki svoj pravac. Išlo se napried pored zapaljenih kuća i kroz zakrčene ulice. Ništa nas nije pometalo. Do 12 sati smo išli, a onda se zaustavismo i svaki sebi nadje zaklon. Tu smo dočekali jutro i krenuli napried. Trebalo je prieći jednu širu ulicu i promjeniti pravac, ali su Rusi postavili nekoliko strojnica, koje su tu ulicu tukle. Nismo mogli ni pod koju cienu proći, dok nisu stigli tankovi. Onda smo ovako radili: tank stane, a mi sa one strane od kuda Rusi ne vide uhvatimo se za tank i krenemo na drugu stranu i tako smo uzpjeli preći preko te »smrtne ulice« koju smo kasnije svi tako zvali jer je dosta na toj ulici ugaslo mladih života. Medjutim nas žrtve nisu mogle zadržati. Zapovied je glasila: napried, a mi smo bili naučeni zapoviedi i ispuniti.

(Svršetak)

IMENOVAN ZAMJENIK POSTROJNIKA I UPRAVNI ZAPOVJEDNIK „USTAŠE“

Zagreb, 10. svibnja. Glavni ustaški stan broj 1821-1943.

ODREDBA

Na temelju § 67. točke 4 i 7 Propisnika o zadaći, ustrojstvu, radu i smjernicama »Ustaše« — Hrvatskog oslobodilačkog pokreta — a na priedlog Postrojnika imenujem

Ustašu mgr. ph. Božidara Kavrana, stožernika ustaškog stožera grad Zagreb, Upravnim zapovjednikom »Ustaše« i zamjenikom postrojnika.

Za Dom Spremni!

Dano u Glavnom ustaškom stanu dne 10. svibnja 1943.

Poglavnik
ANTE PAVELIĆ

POGLAVNIK RAZRIEŠIO DUŽNOSTI SVE DOGLAVNIKE, POGLAVNE POBOČNIKE I POVJERENIKE

Zagreb, 10. svibnja. — Glavni ustaški stan broj 1820-43.

ODREDBA

Na temelju točke 5, 7. i 8. ustava »Ustaše« — Hrvatskog oslobodilačkog pokreta — razriešujem dužnosti sve Doglavnike, poglavne pobočnike, ustaške povjerenike, kao i povjerenike u Glavnom ustaškom stanu.

Za Dom Spremni!

Dano u Glavnom ustaškom stanu dne 10. svibnja 1943.

Poglavnik
ANTE PAVELIĆ

Drina — istočna granica Nezavisne Države Hrvatske

KROZ DOMOVINU I SVIET

Zahvaljujući stalnom poboljšanju vremena i sušenju zemljišta, znatno je oživjela borbena djelatnost na zemlji i u zraku na gotovo svim odsjecima iztočnog bojišta.

U središtu borba na iztočnom bojištu stajala je obranbena bitka na kubanskom mostobranu. Tu su boljševici s ostalih dielova bojišta dopremili nove napadačke snage, ali je njihova djelatnost propala, iako poslije najtežih borba, obično već u predprostoru njemačkih postava.

Sovjetu su kod svojih masovnih napadaja na kubanskom mostobranu ovih dana ponovno upotriebili jednu žensku bojnu. Ta bojna doživjela je sudbinu brojnih drugih zadnjih dana razbijenih sovjetskih postrojbi.

Južno od Kubana uveli su boljševici u bitku oko 50 oklopljenih kola, od kojih je pet bilo uništeno već u pripremnim postavima pogodcima bomba težkih njemačkih borbenih zrakoplova, dok su drugi pokušali dostići i provaliti njemačke glavne crte. Protuoklopni i protuzrakoplovni topnici kao i čete za borbu protiv oklopljenih kola izbacili su medjutim za jedan sat iz borbe 21 oklopljena kola tako, da je napadaj sovjetskih oklopljenih kola bio u cjelosti osudjen na neuspjeh

Na sjevernoj obali Kubana odbile su njemačke čete za osiguranje jedan sovjetski pokušaj prelaza rieke.

Osobito su značajne dvie žestoke zračne bitke na srednjem odsjeku i na južnom krilu iztočnog bojišta. Ovom prilikom izgubili su boljševici ukupno 155 zrakoplova, od toga 81 na srednjem odsjeku i 74 na kubanskom mostobranu, dok su njemačke i savezničke zračne snage izgubile ukupno 5 zrakoplova.

Na južnom krilu iztočnog bojišta srušili su njemački lovci 58, rumunjski lovci 7, a hrvatski lovački sastavi 5 sovjetskih strojeva, dok su njemačke i rumunjske protuzrakoplovne bitnice srušile 4 daljnja sovjetska zrakoplova.

U roku od četvrt sata potopilo je protuzrakoplovno i protuoklopno topničtvo 18 čamaca punih četa i ratnog tvoriva, koji su se nalazili već na sredini rieke.

Njemački lovci oborili su bez ijednog vlastitog gubitka još 34 »Štormovika« i 6 lovačkih sovjetskih jednosjeda. Daljnjih 15 bojnih i lovačkih zrakoplova palo je žrtvom točne vatre protuzrakoplovnog topničtva i strojnica postavnih četa.

Na prostoru Novorosijska prodrle su izvidjačke čete njemačkih planinskih lovaca hrabrom poduzetnošću odpora, skriveno u težko pristupačnom šumskom području, pa je 7 gniezda odpora uništeno.

Crni dan doživjele su 8. svibnja sovjetske zračne snage, koje su na različitim odsjecima napadale njemačke postavne snage i njemačke pričuve, za koje se je predmjevalo, da su u blizini bojišta. Sovjetske zračne snage izgubile su 106 strojeva.

Na obali Azovskog mora primjetili su izvidjači novu pripremu boljševičkih četa za izkrcavanje. Brzi njemački borbeni zrakoplovi, koji su smjesta bili pozvani, obasuli su sovjete još u polaznom uporištu bombama svih kalibara, tako da je potonulo 16 podpuno natovarenih čamaca, dok je osam daljnjih onesposobljeno za plovidbu. Time je namjeravana djelatnost onemogućena u samom zametku.

Južno od Orela ponovile su jače napadačke snage sovjeta na širini bojišta od oko četiri kilometra pokušaj prodora u njemačke postave. U tu svrhu upotriebili su boljševici tokom dana više strieljačkih bojna i jednu jaču skupinu oklopljenih kola, ali su ostali bez uspjeha. Pošto je uništeno ili onesposobljeno za kretanje 9 oklopljenih kola, zastao je napadaj i sovjetskog pješačtva još u predprostoru.

U Tunisu nastavio je neprijatelj orijaškom nadmoći svoju velenavalu. Njemačke i talijanske čete pružale su nesmiljenim borbenim duhom ogorčen odpor, odbivši pokušaje obkoljivanja jakih pješačkih i oklopljenih snaga i zadavši neprijatelju težke krvave i materijalne gubitke. I vlastiti su gubitci osjetljivi. Nakon težkih borbi prodro je neprijatelj u gradove Bizertu i Tunis.

Odbijeni su neprijateljski nasrtaji na južni odsjek tuniskog bojišta.

Na južnom odsjeku odbijeni su, uz težke gubitke ljudstva i tvoriva za neprijatelja, opetovani napadaji britanske osme vojske, vodjeni nakon vrlo žestoke topničke pripreme. Protuzrakoplovne bitnice oborile su devet zrakoplova.

Prilikom nasrtaja neprijateljskih zračnih snaga na Siciliju uništili su njemački i talijanski lovci, te protuzrakoplovno topničtvo 20 britansko-američkih zrakoplova. U zračnim borbama izgubljena su tri vlastita lovačka zrakoplova.

Poslije stanke, koja je pružala mogućnost novog postrojavanja i skupljanja njemačkih podmornica, ponovno su zahvaćene i napadnute na sredini Sjevernog Atlantika dvie brodopratnje. Žilava borba vodila se je više dana, te je dovelo do potapanja 16 brodova sa zapreminom 102.000 brt., dok su daljnja 4 oštećena tako, da je iz obe brodopratnje 20 parobroda palo žrtvom skupnog napadaja njemačkih podmornica.

Progoneći uztrajno razpršenu brodopratnju naše su podmornice kraj lošeg vremena i magle u težkim borbama potopile daljnjih 13 brodova sa 74.000 brt. i jednu korvetu. Dva su daljnja broda torpedirana.

»U s t a š a« viestnik hrvatskog ustaškog oslobodilačkog pokreta. — Izdaje Glavni Ustaški Stan. — Ravnatelj: Mijo B z i k. — Urednik: Stanislav P o l o n i j o, Zagreb, Berislavićeva ulica 10. — Uredništvo i uprava: Berislavićeva ulica 10. — Brzoglasi: Uredništvo: 79-00, Uprava: 64-06. — Čekovni račun br. 30.499. Izlazi tjedno. — Pojedini broj stoji 4 Kune. — Predplata: mjesečno 16 Kuna, četvrtgodišnje 48 Kuna, polugodišnje 96 Kuna, godišnje 192 Kune. — Tisak Tiskare Ustaškog pokreta, Berislavićeva ulica 10. — Za tiskaru odgovara Viktor S m o k v i n a, Zagreb, Medovićeva ulica 10.